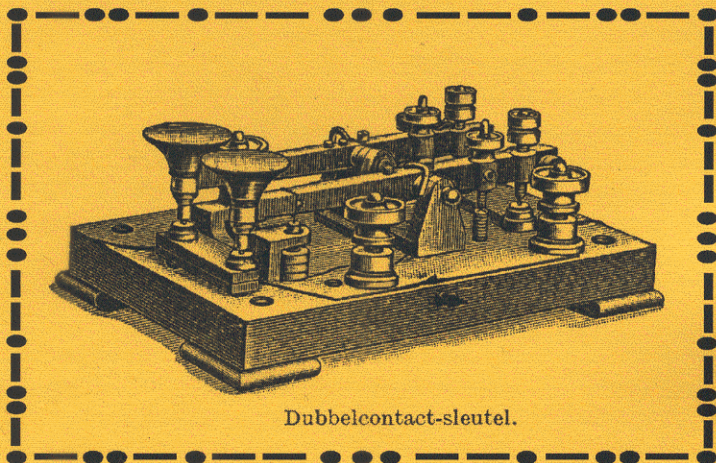


2

ISSN 1568-2463

HelleMonster

Modus Morse !



Dubbelcontact-sleutel.

Signalen uit de ether
en van
zingende draden

Jaargang 3, nr. 12

Herfst 2003



Redactie & abonnementen :

Gerard en Thea Meijs, PA3AAE en PA3HBP
Achterweg 18
3248 AA Melissant
tel: 0187-603808
e-mail: thea@hellemonster.nl

Redactiemedewerkster :

Monika Pouw-Arnold PA3FBF / NL10416
Raadhuislaan 31
3641 EG Mijdrecht
tel/fax: 0297-28 59 47
e-mail: Mel.Arnold@inter.NL.net

Cartoons :

Maroeska van Veen en Dick Kraayveld PA3ALM

Webmaster :

Paul de Keizer PA3AQL
Distel 16
3191 RC Hoogvliet
tel: 010-4165462
e-mail: paul@hellemonster.nl

Homepage:

<http://www.hellemonster.nl>

Prijs abonnementen:

Nederland	:	€ 12,00 per kalenderjaar
Binnen Europa	:	€ 13,00 per kalenderjaar
Buiten Europa	:	€ 16,50 per kalenderjaar

Losse nummers:

Nederland	:	€ 3,80
Binnen Europa	:	€ 4,05
Buiten Europa	:	€ 4,95

Het betreffende bedrag kunt u onder vermelding van uw naam en volledig adres overmaken naar postgiro 9002893 t.n.v.

T Meijs-Nijssen
Achterweg 18
3248 AA Melissant

HelleMonster verschijnt 4 maal per jaar aan het begin van elk kwartaal

Publicatie van artikelen uit HelleMonster in andere bladen, op internet of op andere wijze, is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van de auteur.

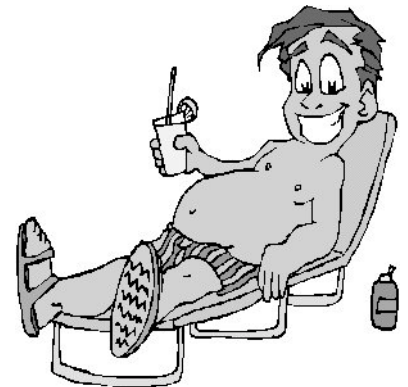
Bladvullend gewauwel

Door: Gerard PA3AAE

Beste Hellemonster vrienden,

Als u dit leest, zal de lange hete zomer van dit jaar wel voorbij zijn en kunnen we weer wat actiever worden, want met die hitte doe je toch maar weinig hoor. Dit jaar stelde Thea voor, om maar weer eens naar Frankrijk te gaan en daar weer eens te gaan genieten van de heerlijke Franse wijnen, soorten kaas en biertjes. Nou heb ik u in het vorige nummer al verteld, dat ik een trut ben, toen ik met de Unimog naar Maassluis moest rijden, dus begrijpt u wat voor gevoelens er door mijn lijf gierden, toen ik aan de lange reis naar Laon dacht. Maar als een grote vent heb ik natuurlijk niets van die gevoelens laten merken. De kennis van de Franse taal werd onder een dikke laag stof vandaan gehaald en ook de telwijze werd nog even doorgenomen. Thea en ik hebben samen een juiste route uitgestippeld en zo zijn we met het kleine caravannetje op pad gegaan.

Na een warme en vermoeiende rit kwamen we eindelijk in Laon aan, waar mijn zoon, u weet wel, die van de APK, een mooi plaatsje in de schaduw voor ons had gereserveerd. De poten werden uitgedraaid en ik heb de langdraad antenne van 40 meter opgehangen in een boom. Ook de hengel antenne werd in elkaar gezet en gemonteerd. Door dit alles was de lichaamstemperatuur behoorlijk opgelopen, want in de schaduw was het 35 °C, dus zijn we maar lekker met een koud glas limonade in een stoel gaan zitten.



Nou ben ik iemand, die graag naar het kampeergedrag van andere mensen kijkt en ik kan u verzekeren, dat als u van echte shows wilt genieten, dan hoeft u alleen maar in een stoel te gaan zitten en kunt u genieten. Van alles zie je aankomen, van de vermoeide en zwetende fietser, met zijn kleine tentje, tot aan de sleurhut van acht meter, waarmee ze dan de grootste moeite hebben, om die op zijn plaats te krijgen. Je ruikt de geur van heet lopende koppelingsplaten en je hoort pa vloeken, omdat moe niet precies de juiste aanwijzingen geeft aan pa, die via zijn spiegels naar moe

zit te kijken. Heus, vakanties bij een zeer hoge temperatuur zijn een goede graadmeter voor de intensiteit van het huwelijk.



Ongeveer een half uur later verscheen er een jong Engels paar. Ondanks de hitte was hij netjes gekleed met een donker overhemd, lange donkere sokken, wel een korte broek en leren schoenen. Blijkbaar was het de eerste keer, dat ze met een tent gingen kamperen, want de zak met de tent werd leeg geschud en de inhoud werd een paar maal gedraaid en onderste boven

gegooid. Maar gelukkig levert de fabrikant altijd een handleiding bij de aankoop en die werd dan ook druk bekeken door de Engelsman en zijn vrouw. Eindelijk ontdekte hij een paar opgevouwen en scharnierende metalen stokken, met een stuk tent eraan, blijkbaar de bovenkant van de tent. Zoals het een beschaafde Engelsman betaamt, sprak hij zeer zacht, dus kon ik niets van de discussie horen.

Op een bepaald moment zag ik hem van het ene been op het andere springen, een vinger in zijn mond steken, er weer uithalen en de zere vinger met de andere hand omklemmen. Het gehuppel ging nog een tijdje door en moelief kwam erbij staan om hem toch een beetje te troosten en zo de pijn te verzachten. Ik denk, dat zijn vinger tussen de scharnierende pijpen heeft gezeten, maar ik moet zeggen, hij bleef gentleman, want ook nu nog hoorde ik niets van zijn jammerkreten.



Om het verhaal kort te houden, na anderhalf uur stond de tent dan eindelijk, na vele malen in de handleiding te hebben gekeken. Een normaal mens zou nu tevreden zijn geweest, maar niet onze dappere Engelsman. Aan de tent zaten wel geteld twintig, ja u leest het goed, twintig scheerlijnen gemonteerd en dus werden alle twintig

scheerlijnen aan grote haringen bevestigd en deze werden allemaal de harde grond in geramd. Dit alles terwijl er geen zuchtje wind stond, werd ook niet verwacht en de temperatuur in de zon lag ergens in de veertig graden. Je kunt zeggen wat je wilt van de Engelsen, maar ze gaan gewoon door, wat de omstandigheden dan ook mogen zijn. Misschien hebben ze daarom de oorlog wel gewonnen.

Alle spullen werden netjes in de tent geborgen, de tent had een prachtige donkere kleur en stond heerlijk in de zon, dus bakken maar. Alle raampjes en de toegang werden netjes dicht geritst en het stel ging boodschappen halen bij de lokale supermarkt. Na ongeveer een uur kwamen ze terug, nog steeds zacht pratend en zij wilde de tent binnengaan. Nou ze ging er in en het leek wel of ze een kaakslag te pakken had, want ze kwam er nog sneller uit. Manlief kwam met de aankopen aan, flessen wijn en grote blikken bier. Nou ben ik bang, dat het Franse bier ietsjes zwaarder is dan het Engelse bier, wat later ook wel zou blijken. En geloof me, nog steeds had ik niets van hun gesprekken gehoord.

Enfin, de tijd verstreek en wij hadden de warme prak al achter de kiezen en de zon had al lang afscheid van ons genomen. De avond viel en het begon al knap donker te worden. Bij de Engelse tent kwamen een tafel en twee luie stoelen naar buiten en hij ging koken. Vraag me niet wat, maar het scheen goed te smaken. Er werd een groot blik bier open getrokken en eindelijk kon hij zijn dorst lessen. Tijdens de maaltijd kon ik zien, dat het jonge stel de flessen wijn ontkurkten en elkaar verschillende malen met een



glas wijn toeklonken. En eindelijk hoorden we wat. Gelach en gegiechel, hij durfde haar zowaar aan te raken en zij nam hem in haar armen en er werd druk mond op mond beademing gepleegd. De stemming werd echt jolig, gelach kwam onze kant uit en ik kon zien, dat ze hevig van elkaar hielden. Maar goed, de pannetjes raakten leeg, evenzo de blikjes bier en de flessen wijn. Als je in zo'n gelukzalige roes bent, dan denk je niet meer aan afwassen, dus lieten zij die maar staan voor de volgende dag. Even later zag ik ze met een

handdoek om de nek en tandenborstels in de hand naar de doucheruimte gaan. Ze dreigden wel uit de koers te raken, maar gelukkig had de één een afwijking naar loefzijde en de ander naar lijzijde, dus ging het toch goed.

Met frisse adem doken ze de tent in en voor een kort moment vreesde ik, dat we een licht/schaduw show zouden krijgen, maar ze hadden toch op tijd door, dat de lamp uit moest en werd het stil in de tent. Na enige tijd klonk er een langgerekte kreet uit de tent. Ik wilde er naar toe lopen en vragen: "Say old chap, everything all right in there?" Maar dat mocht niet van Thea. Ik opperde nog, dat zij in haar slaap misschien op zijn zere vinger was gaan liggen, maar Thea was niet te vermurwen. Die is ook keihard, vind u niet?

Maar goed, ik heb niet alleen naar shows zitten kijken hoor. Met verschillende vrienden in de avonduren toch verbinding op 3551 gemaakt en ik heb met Remy/PAØSAN een goede vergelijking kunnen maken wat betreft de zend en ontvangst resultaten van mijn beide antennes. Het bleek, dat de draad van 40 meter 1 s-punt beter was dan de hengel antenne en bij ontvangst was ook de draad iets beter. Maar met rapporten vanuit Nederland van 589 en 599 met de hengelantenne ben ik dik tevreden, dus de volgende keer gaat de draadantenne niet meer mee. Allemaal overbodige ballast en ik heb dan ook geen last van mensen, die denken, dat ik een waslijn heb opgehangen. Het resultaat van mijn hengel antenne verbaast mij erg, want ik stond echt tussen de bomen, dus dacht ik, dat ik wel helemaal afgeschermd zou zijn, maar het ging prima. Ondanks de hitte zijn we toch nog de stad in geweest, om wat foto's te maken en ik kan een ieder die naar Frankrijk gaat, Laon zeer aanbevelen. Het is een schitterende stad met prachtige straatjes en uitzichten. Ook de camping is bijzonder goed, het is na 2300 uur rustig en de douches en toiletten zijn schoon. Ook voor de prijs hoeft u het niet te laten, want voor een week betaalden wij inclusief elektriciteit €58,60.



Goed, dit was misschien een leuk verhaal, dat hoop ik maar, maar er zit natuurlijk weer een stukje venijn in het staartje. Sinds wij het Hellemonster zijn gaan uitgeven, lijkt het wel, of de tijd steeds sneller is gegaan. Dit is alweer het laatste nummer van jaargang drie en wij willen weer aan een nieuwe jaargang gaan beginnen, maar dan moeten wij wel weten, of u daar nog in geïnteresseerd bent. Het eerste nummer voor volgend jaar moeten wij wegens de drukte rond de jaarwisseling in de eerste week van december bij de drukker brengen. Nou heb ik wel eens zitten zeuren over een schatkist, die leegwas, dus daar kan ik niet mee

bezig blijven. Gewoon, de girorekening is weer leeg en als u volgend jaar Hellemonster weer wilt ontvangen, loopt u dan nu even naar uw kalender en schrijft u daar op, dat u begin november het abonnementsgeld weer aan Thea over moet maken. Wij kunnen dan zien, hoeveel bladen wij dan moeten bestellen en loopt alles op rolletjes. Dus het blad nu niet in de krantenbak deponeren, maar even naar de kalender lopen. Alvast hartstikke bedankt mensen.



De ramen staan open en er waait een koel briesje door de kamer, maar toch ga ik even het zweet van mijn gezicht wassen, want buiten is het nog steeds zeer warm. In mijn achtertuin zit pa merel, met twee prachtige jongen, die de snavels ver opensperren, want ze hebben honger, maar er zijn geen wormen te vinden, vanwege de droogte en de harde grond. Maar ja, als je jongen op de wereld zet, zul je ze toch moeten voeden en dus vliegt pa merel in de druivenstuik en plukt daar kleine druifjes die hij ze dan voert. Eén van de jongen doet zijn pa na en vliegt ook in de struik, maar het daarna weer naar de grond afdalen gaat niet zo best, dus ligt hij nu op zijn zij te happen naar adem, maar hij is alweer op de been. Gelukkig niets gebroken, maar het is wel een harde les voor hem geweest. Gisteren hebben wij ook al een roodborstje eerste hulp verleend, want die was tegen het raam gevlogen en lag er verdwaasd bij, maar ook die vliegt weer.

Vanuit het kleine en gezellige huisje in Melissant groet ik u allen hartelijk en graag tot volgend jaar.

73 Gerard PA3AAE

Sleutelklik



14 augustus 2003 viel de stroom uit in een paar grote steden in Noord Amerika en Canada. Het was een enorme chaos, niets werkte meer. Mensen zaten vast in de metro en in liften. Hun mobiele telefoons werkten niet meer en het internet al helemaal niet, want de pc's hadden geen spanning.

Wat heerlijk te weten dat een amateurzender het lichtnet niet nodig heeft en al werkt op een accu.

Mijn opleiding tot Sparks

door: Wim DJØPM



“Eén-twee-drie één twee één-twee-twee-drie één-twee,” klinkt uit twintig kelen. Twintig zware koperen sleutels knallen ritmisch één dreun. Wie zei toch eens, dat CW muziek is?

Twintig aspirant telegrafisten op school in de Eekhoustraat in Rotterdam. Twintig stemmen die meetellen en onze seinleraar, onze “Ome Kees”, loopt langzaam door de drie rijen sleutelaars. Hij kijkt of je rechtop zit en of je voeten naast elkaar staan. Boven- en onderarm moeten precies een hoek van negentig graden maken en als je pols iets te diep doorzwikt, zal Ome Kees je dat straks echt wel zeggen!

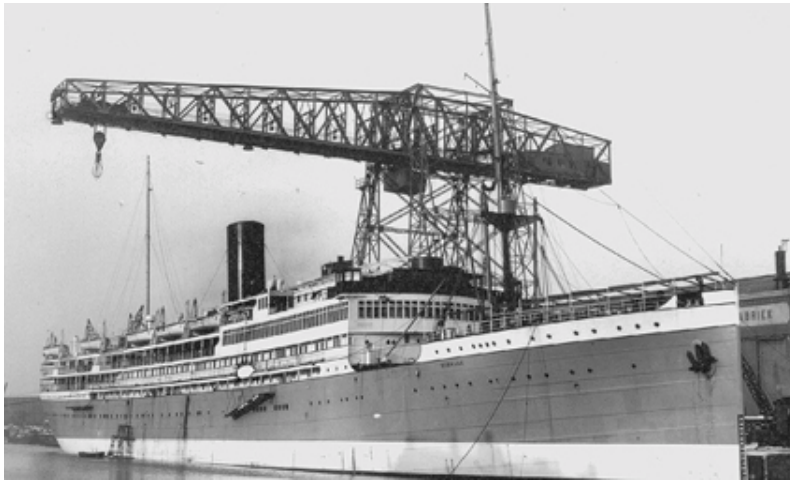
We noemden hem Ome Kees, omdat hij een bedaarde man was. Hij was altijd rustig en vriendelijk en sprak nooit met stemverheffing. Zijn blauwe ogen schenen altijd in de verte te kijken en wanneer hij, in gedachten verzonken, aan zijn pijpje trok, zag hij er uit als een echte zeebonk. Later mochten wij vrij seinen en dan liep hij onhoorbaar door het geraas van sleutels en morse schrijvers tussen de drie rijen door. Voor elke tafel bleef hij dan staan, controleerde enige tijd lang je seinschrift op het bandje en als hij enige tijd later, zonder iets te zeggen, verder ging, wist je dat hij niets op de kwaliteit van je tekens had aan te merken.

Het lage gebouwtje van de Radio-Hollandschool had slechts twee klaslokalen en een klein kantoortje. Als wij als tweedejaars seinen of opnemen hadden, zat de klas met beginners in het andere lokaal te zweten op techniek of voorschriften.

Keek je naar buiten over het kleine grasperk, dan zag je de kantine van de Inspectie in Rotterdam en de antennes op het dak.

Onze boterhammen aten we meestal op de steiger op. Wij keken ver over de Maas naar de overkant, waar de schepen van de Rotterdamse Lloyd lagen. De Sibajak lag er, daarachter de Rotterdam en de “provincieboten” van het type Liberty en Empire.

Grote en kleine schepen voeren voorbij en.....de zee trok geweldig.....



Sibajak

Als het regende gingen Piet Schaap, Lox den Dolder en ik, vaak naar een klein restaurant op de Sluisjesdijk. Daar aten wij onze meegebrachte boterhammen bij een bakje koffie, dat een kwartje kostte.

We namen de tram of de bus vanaf het Centraal Station en dan stapte Lox

bij Hofplein in. We gingen dan te voet over de Sluisjesdijk naar school. Soms nam ik de “heen-en-weer” naar de Parkhaven en stapte aan de Sluisjes uit. Ik was zo binnen tien minuten op school.

Later woonde ik op een kamer in de Spechtstraat, bij de vriendelijke familie Koustaal. Het was maar een erg klein kamertje, maar ik had zo meer tijd voor mijn huiswerk.

Ik was helaas niet erg goed op school en in mijn rapport stond, dat radiotechniek beter moest worden. Voorschriften en vooral het vak scheepskunde, waarvoor ik een negen had, gingen mij beter af. Na het eindexamen van de middelbare school, waar ik met goede cijfers was geslaagd, viel mijn kennis van techniek tegen.

Moeder wilde mijn opleiding voor mijn zeevarend beroep wel betalen, ofschoon mijn vader, die in Indonesië voor Soekarno werkte, bijna niets overmaakte. Ik schaamde mij diep!

Door het vak elektronische navigatiemiddelen en de radarcursus, werden mijn prestaties iets beter. Al die toestellen op de brug van een schip, zoals het echolood, Loran en Decca, gaven je nu het gevoel, echt voor de zeevaart te leren. In deze twee jaar op school, hebben we helaas nooit achter zo'n toestel gezeten.

Als ik later, bij de Koninklijke Marine, de praktijk niet had kunnen leren, nou dan denk ik, dat ik met angst en beven aan boord van mijn eerste schip zou zijn gegaan.

Tegen het eind van die twee jaar opleiding, ging de één na de ander op examen. Je hoorde nog wel of je klasgenoot al dan niet geslaagd was, te zien kreeg je hem niet meer.

De dag van het examen bij de Inspectie voor Kust- en Scheepvaartradio in Den Haag zal ik nooit vergeten. Het was de dag van vechten voor je toekomst.....

Toen ik het seinen en opnemen achter de rug had, stond ik alleen voor mijn “rechters.” Er waren vier examinatoren. In het begin was het steeds één man die de vragen stelde. Ik probeerde hem niet aan te kijken.

Eerst moest ik de inductie van seriegeschakelde spoelen berekenen.

Vervolgens kwam er een parallelschakeling van drie condensatoren. Ik moest slechts de formules noemen. Nou, dat ging wel, maar daarna kwam de vraag, enige oscillatoren te noemen en mijn kwelgeest vertelde mij, dat je door het verkleinen van capaciteit en zelfinducties, een kortegolfzender kon bouwen. Ik heb hem maar laten praten, want de tijd verliep. Toen ging het mis.....

Daar kwam zij.....de gevreesde

$$\frac{1}{2\pi\sqrt{LC}}$$

Ik kon het rekenvoorbeeld niet voor elkaar krijgen.

Gelukkig vroeg een andere man mij over resonantie van een kring. Het

antwoord was weer niet precies wat het zijn moest, ongeveer de helft was maar goed. Daarna ging het om de Q van een kring en ik kreeg het tekeningetje voor parallelresonantie te zien. Ik moest de zijbanden benoemen. Gelukkig wist ik nog, dat bij serieresonantie spoel en condensator in serie geschakeld zijn. Bij parallelresonantie echter, gedraagt de kring zich als een oneindig hoge weerstand, omdat er geen stroom loopt.....dat wist ik niet te zeggen en dat wilden ze nu juist van me weten.....!

Voor de deur mocht ik wachten tot men over mij had beslist.....

Half verdoofd stond ik daar in afwachting van mijn vonnis, toen de voorzitter mij vertelde dat het op het kantje was, bij mij.....



Ik moest alweer voor de deur wachten en toen ik werd binnengelaten, gaf men mij het blauwe certificaat voor vakbekwaamheid als radiotelegrafist ter koopvaardij der tweede klasse, alsmede mijn cijferlijstje. Daarna werd ik gelast nooit de geheimhouding van telegrammen te breken en ik moest de eed afleggen.

Wat was ik blij en opgelucht toen ik door de Javastraat liep, op weg naar huis, waar mijn moeder op me wachtte en mij gelukkig in de armen sloot.

En hoe ging het verder?

Er kwam een brief van de Koninklijke Marine en ik moest me melden in het Marine Opleidingscentrum te Voorschoten. Daar heb ik later de praktijk geleerd en ik ben heden nog trots op mijn rang als Kpl.tlg. zm. bij de Koninklijke Marine.



“I live in Memory of Dreams of Yesterday”

Sleutelklik



In het clubstation van het museumschip “Cap San Diego” kijkt een 6-jarig meisje verbaasd toe als haar voornaam met behulp van een morsesleutel op de monitor van een PC verschijnt. Nadat zij korte tijd stil had staan nadenken riep ze: “Die computer heeft maar één toets!”

DL1YO

Bron: www.qsl.net/dk5ke

De teleurstelling

UIT DE ARCHIEFKAST VAN WILLEM VOGT (1963)

Weet men nog iets van het bestaan van een recorder seintoestel? In deze tijd van Telex en Tor neem ik aan van niet. De recorder was een soort morsetoestel met tijdbesparing, omdat er niet gewerkt werd met punten en strepen, doch met “beneden en boven” een nullijn. Een sinuslijn b.v., die boven de nullijn begon, stelde een A voor, die beneden de nullijn een N. Voordeel: het overseinen van een streep duurde even lang als het overseinen van een punt. Natuurlijk had men voor dit werk twee, in plaats van één seinsleutel nodig. Een voor de punten en een voor de strepen. Het was een lollig werk, men voelde zich een aankomend pianist. Zulk een toestel onderhield de telegraafverbinding tussen Batavia en Pontianak. In de stille uren flitste er wel eens een privé vraagje over de kabel. Een romantisch aangelegde jongeman, die net uit Nederland was



aangekomen, rook met de intuïtie van de jeugd, die haakt naar tederheid en love, dat er in Pontianak een wezen aan de recorder zat, dat gerangschikt behoorde te worden onder de vrouwelijke kunne. Hij viste wat zus en hij viste wat zo... en jawel, de bevestiging kwam geleidelijk in het eigenaardige “wormenschrift” van een recorderverbinding over een lange zeekabel, zijn communicatiepartner was een vrouwelijke telegrafist. Ze verstond haar vak prima, want zelfs wanneer de kabel door zijn elektrische gesteldheid, meer van de duidelijkheid opat dan wenselijk was, wist zij met haar routine aan te zuiveren wat er aan exactheid te kort

kwam.

Hij begon aan de Bataviase kant voorkeur te vertonen voor het Pontianakse toestel. Voor overwerk schrok hij niet terug. Hij romantiseerde de tedere hand, die daar op Borneo de seinsleutels manipuleerde. De korte riposten die hij per draad ontving op zijn geslepen geformuleerde vraagjes getuigden van een wezen met geest en humor toegerust. Hij begon haar te omringen met een materie, die een Brigitte Bardot of een Sophia



Loren geen gevoel van tekortgedaan worden zou hebben bezorgd. Voor de klank van haar stem aarzelde hij nog tussen wat wij nu zouden omschrijven als die van Maria Callas of Gre Brouwenstein.

Maar deze gegevens waren producten van zijn fantasie, kinderen van een wensdroom. In deze nuchtere wereld kon men daar niet op handelen. Er was een ooggetuigenverslag nodig. Dit zou worden geleverd door de stuurman van de Pakketvaart, die zich tot de vriendenkring mocht rekenen van de amoureuze telegrafist. Deze reisde met de Pakketstomer "Van Imhoff" naar Pontianak en vergewiste zich op het Post- en Telegraafkantoor aldaar van de aantrekkelijkheden van de verschijning van mejuffrouw Penina Malipessie (naam gefingeerd om verlate processen te voorkomen!)



Met een wreedheid die tevoren nimmer, zelfs niet in Shakespearedrama's, was geëvenaard en die later nooit zou worden overtroffen, in welke menselijke bejegening ook, seinde de Pakketstuurman aan Batavia's Romeo: "Lading gecontroleerd, ongeschikt voor consumptie." En de vingers van mejuffrouw Malipessie zelve seinden de noodlottige punten uit het morseschrift van deze illusievernielende mededeling boven de nullijn en de strepen onder de nullijn aan haar partner in Batavia,

die zo verbouwereerd was, dat hij tot tweemaal toe een vraagteken voor een uitroepteken aanzag en..... tenslotte weende hij, als de OA (oudstaanwezige op de seinzaal) niet keek.

Bron: Radio Bulletin juni 1963

Sleutelklik



Een klopknecht,
Won niet het gevecht,
Tegen een opborrelende tendens
Van de orerende mens
Maar behield wel zijn unieke cw-recht.

Sparux



Zomaar een zondagmorgen



Door: Jan PA3CJS

De telefoon gaat, het is Hans PAØJLS. “Dag Hans, alles goed?” zeg ik, “ja natuurlijk, dus nu kom je, gezellig hè, zo met z’n vieren.” Gelukkig hebben we nog een cake in huis. Zo, even alles rechtzetten en daar draait de koets van Hans en Elly de al hoek om. Het is direct gezellig als onze vrienden binnenkomen. De meisjes kakelen meteen honderduit en na de koffie verdwijnen Hans en ik mijn heiligdom in en bewonderen de fraaie en minder fraaie keys die netjes met z’n tachtigen bij elkaar aan de wand hangen. Na veel proberen en stellen, blijkt dat een zeer oud exemplaar van Siemens, anno 1900, als meest perfecte sleutel uit de bus komt.

Inmiddels heb ik de twee meter, de oude 225 van Yeasu, aangezet en op 145.200 roept Dick PA3ALM naar ØYG en die had mij gezegd dat hij naar de jazzclub ging. Dat vertel ik tegen Dick en ook dat Hans hier in de shack zit te seinen. “Dat is prachtig,” zegt Dick, “ik wil hem heel even spreken, die high speed pounder van de marine.”

“Hoi Hans,” zegt Dick, “Ik heb wat moois voor je. Wat denk je van een echte mooie Vibroplex, wat denk je me daarvan?” “Goh eh, ooh eh....,” stamelt Hans. Hans is sprakeloos, dus gaat CJS even verder: “Ben jij vanmorgen thuis? Dan proberen we even weg te sluipen en dan komen we meteen naar Maassluis.”



SCHAT, MAG IK WEG?
WE ZULLEN OP TYD
TERUG ZYN...

In de kamer zitten twee ervaren echtgenotes die eerst overtuigd moeten worden dat er echt iets heel belangrijks voor ons in Maassluis moet worden opgehaald. Even is het doodstil en de dames kijken elkaar aan. “Nou,” zeggen we, “we zijn binnen een uur terug.” We mogen vertrekken!

Lachend gaan we op weg naar de Waterweg en na even zoeken worden we hartelijk ontvangen door Matty en Dick. “Zo, jullie laten er geen gras over groeien, jullie zijn dus meteen op weg gegaan. Ga zitten en maak het je

gemakkelijk, de koffie loopt al door.”

Dit is wel zo mooi! We zitten in een luie stoel vlak voor een groot venster

en zien een prachtig schip langzaam voorbij komen. Ik word er sprakeloos van, door op zo'n korte afstand zoiets fraais aan je voorbij te zien komen. Mooi, Hans en Dick gaan enthousiast over radio's praten en Matty en ik genieten van de koffie en het uitzicht. Na een paar uur wordt het tijd om op te stappen, want we hadden afgesproken dat we binnen een uur terug zouden zijn. Nou, dat waren al drie uurtjes geworden. "Zeg Hans," zeg ik, "wat gaan we vertellen, hebben we een leuke band gehad, stonden we met een lege tank of waren we verdwaald?" "Nou ja, we zien wel," zegt Hans. We komen we heel timide binnen, maar treffen daar twee, zeer geanimeerd pratende meisjes aan, hoewel het ons niet ontgaat dat er af en toe link naar ons wordt gekeken. Na vijf minuten nemen we hartelijk afscheid van een span fijne vrienden. Nu ze weg zijn, is het even vervelend stil, maar Hans heeft een zeer fraaie Vibroplex en ik heb een heerlijke middag bij Matty en Dick doorgebracht. Jongens, bedankt, dat vergeet ik nooit meer.

73, Jan PA3CJS



Sleutelklik



Dromen waarin telegrafie voorkomt, hebben betekenis. „Das große Traum-Lexicon“ legt die dromen als volgt uit.

Telegraferen. Het zenden en ontvangen van morsetekens in een droom geeft de wens naar communicatie met andere mensen aan. Wanneer anderen de CW tekens kunnen lezen, is de dromende persoon ervan overtuigd, betere contacten met mensen in zijn buurt te kunnen krijgen. Indien de CW tekens niet worden begrepen, dan is er scepsis of problemen met het leggen van contacten opgelost kunnen worden.

Bron: Das große Traum-Lexikon, Harnisch 1989

Gezien op Internet: www.qsl.net/dk5ke/buntes.html



Sparux

Door: Thea PA3HBP



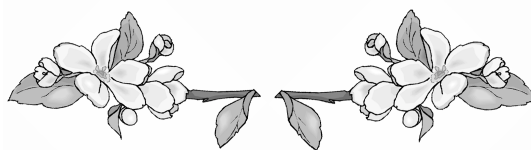
Het is alweer een paar jaar geleden dat Gerard en ik Johannes Sparux tegen het lijf liepen. Sparux is, net als Gerard, marconist geweest en die twee kenden elkaar van vroeger. Toen we voorstelden samen ergens iets te gaan drinken, zei hij daar geen nee op.

De twee mannen begonnen, na een paar biertjes, verhalen over hun marconistentijd te vertellen en ik genoot van die verhalen. De vriendschap bleef en altijd als we elkaar zien, borrelen er weer nieuwe verhalen naar boven.

Al een paar maal had ik Sparux gevraagd om die verhalen eens op te schrijven, want ze zijn uiterst geschikt voor HelleMonster. Hij aarzelde en zei eerst dat hij het te druk had. Later kwam hij met de smoes dat hij niet zo goed kon schrijven en zich schaamde als zijn verhalen taalkundig niet helemaal klopten. Hij dacht dat hij “literatuur” moest aanleveren, maar toen hij eenmaal een paar verhalen had gelezen, begreep hij dat hij hetzelfde kon doen als we bij elkaar waren, gewoon een verhaal vertellen, alleen niet met z’n mond, maar met de pen.

Hij ging vol goede moed voor zijn toetsenbord van zijn pc zitten, want z’n pen deed het niet, maar er kwam niets op het beeldscherm, hij sloeg dicht. Sparux vertelde me, dat hij er problemen mee had, zomaar voor de vuist weg te gaan schrijven. Hij had het gevoel dat hij tegen de muur zat te kletsen. Hij zocht naar een manier om daadwerkelijk zijn verhalen tegen iemand te vertellen en daarom is hij er toe gekomen ons brieven gaan schrijven waarin hij ons zijn verhalen vertelt. De brieven zullen onveranderd in HelleMonster verschijnen en voor “Thea en Gerard” kunt u dan uw eigen naam invullen, want de brieven zijn eigenlijk persoonlijk aan alle lezers gericht.

Vandaag krijgt u uw eerste brief van Sparux, veel leesplezier





Brieven aan Melissant

Door: Johannes Sparux



Lieve Thea en beste Gerard,

Zoals we de laatste jaren regelmatig hebben besproken, volgen dan toch eindelijk eens wat “zilte stories” vanaf het andere eiland. We hebben vele avonden zitten bomen over alles wat met telegrafie en zeevaart te maken had. Allerlei anekdotes werden verteld, soms leuke, soms minder aangename en ook verhalen die de toets der kritiek nauwelijks konden doorstaan, maar toch, er was altijd een onderling verband tussen ons en een aantal gelijk denkende figuren, die ook aanschoven aan de tafel als wij weer eens herinneringen ophaalden. Jij Thea was degene, die regelmatig verzuchtte: “Waarom schrijven jullie die wetenswaardigheden niet eens een keertje op,” daarbij in eerste plaats doelend op Gerard, je man, maar je zat mij ook aan te kijken. Ik dacht bij mezelf, toen ik je wat beter had leren kennen: “Jij hebt ook je verhalen. Jij bent ook alleen naar de Galapagos eilanden gegaan om het driftleven van de reuzenschildpad nader te bestuderen. Je hebt ergens in the middle of nowhere van Afrika de roots van dr. Paul Julien gevolgd, om nader kennis te maken met het Pygmeeënvolk, maar dat zijn persoonlijke ervaringen, die niet altijd gedeeld hoeven te worden met anderen. Gelukkig zijn we vrij om zelf de keuze te maken, wat we wel en wat we niet aan de openbaarheid prijsgeven.

Ik loop al lang met de gedachte rond, om het één en ander eens op papier te gaan zetten. Aanleiding hiertoe was het pak brieven dat ik recent van mijn moeder uit St. Oederode kreeg, een pak brieven, veelal getypte velletjes op van dat blauwe airmailpapier, dat ik gedurende de tijd dat ik heb gevaren, naar mijn ouders en zusjes stuurde. Mijn moeder is inmiddels 81 jaar en ze heeft die brieven altijd bewaard. Ze vond, nu de nadagen van haar leven er aankomen, dat het tijd was om ze weer aan mij terug te geven. Het plakboek met alle ansichtkaarten die ik heb gestuurd, heeft zij nog steeds in haar bezit.



Ik moet jullie eerlijk bekennen, dat ik die brieven nog steeds niet heb doorgelezen. Ik heb wel de aanhef en de plaats van waaruit ze verstuurd waren bekeken, maar dat was alles. Dat alleen al gaf direct enorm veel herkenning. Het doorlezen durf ik nog steeds niet aan, bang om vervuld te worden van een enorm gevoel van heimwee, het verlangen om weer als vrije jongen

achter die horizon te gaan kijken. Steeds maar weer verder, andere landen, andere talen, andere gewoontes en je telkens aanpassen daaraan. En niet te vergeten, de snel wisselende seizoenen. Als het Augustus is in zuid Chili is het daar winter, maar hier hartje zomer. Als ik na een jaar, of nog langer, weer in Nederland terug kwam, was er de ervaring, dat het leven in Nederland gewoon door was gegaan. Vrienden waren plotseling getrouwd, of uit elkaar gegaan. Je stamcafé was van eigenaar gewisseld, bekende locaties waren planologisch gewijzigd. Je voelde je, na de euforie van het thuiskomen, een vreemde in je eigen stad.

Ik ging dan ook, meestal na terugkomst van een lange reis en een week of wat thuis gezeten te hebben, langdurig op vakantie. Ik pakte de trein naar Italië en ging een tijdje in Florence of Rome bivakkeren. Of ik ging, als ik in de winter thuis kwam, een paar weken naar Parijs een achteraf hotelletje in, bij voorkeur in Quartier Latin. Voor een appel en een ei bivakkeerde je daar. Overdag zat je dan ergens op een verwarmd terrasje, wat te lezen of je bezocht één van de vele musea. Het was een soort cultuurneurose, die je opliep als je langdurig op zee had gezeten.

's Avonds doolde je door de donkere stad op zoek naar een gezellig cafeetje met jonge mensen om dan, hangend aan de bar, zwaar te discussiëren over allerhande al dan niet aardse zaken. Nu lijkt het net of ik vloeiend Frans spreek, maar dat is niet zo. Er vertoefden veel buitenlanders in Parijs en je vond altijd wel wat gelijkdenkenden die hangend aan de bar, met een al of niet gevuld glas, in een voor jouw begrijpelijke taal, hun mening met je wilden delen. Als zo'n persoon vroeg wat voor studierichting



ik volgde, vertelde ik altijd, dat ik in de ontwikkelingshulp zat! Daar was geen woord van gelogen, echt waar. Wij, als goedwillende zeevarenden, hebben heel wat geld in de arme landen uitgegeven. “Waar aan dan?” zal Thea zich afvragen. Nou Thea, vraag het maar aan Gerard, die zal daar een goed antwoord op geven. Mocht hij gaan stotteren, ik kan me dat niet voorstellen, maar stel, dan wil ik je dat wel haarfijn uitleggen. We hebben dan wel wat tijd nodig!

Vooraf in het eerder genoemde Quartier Latin, vlak bij de Sorbonne was het goed toeven. En niet te vergeten de onovertrefbare Rue Mouffetard, waar veel literair geïnteresseerden zich in de diverse bars ophielden. Recent ben ik er nog eens met moeders geweest. Er heerste nog steeds een zeer inspirerende sfeer.



Na terugkomst en voldoende cultureel gelaafd te zijn, was je dol gelukkig als de maatschappij je weer opbelde met de mededeling, dat je weer “naar boord” moest. Meestal werd je vanuit het hoofdkantoor in Amsterdam door de toenmalige meneer Zwart gebeld met de mededeling : “Dan en dan, zus en zo keuren, je vaccinaties halen, afspraak

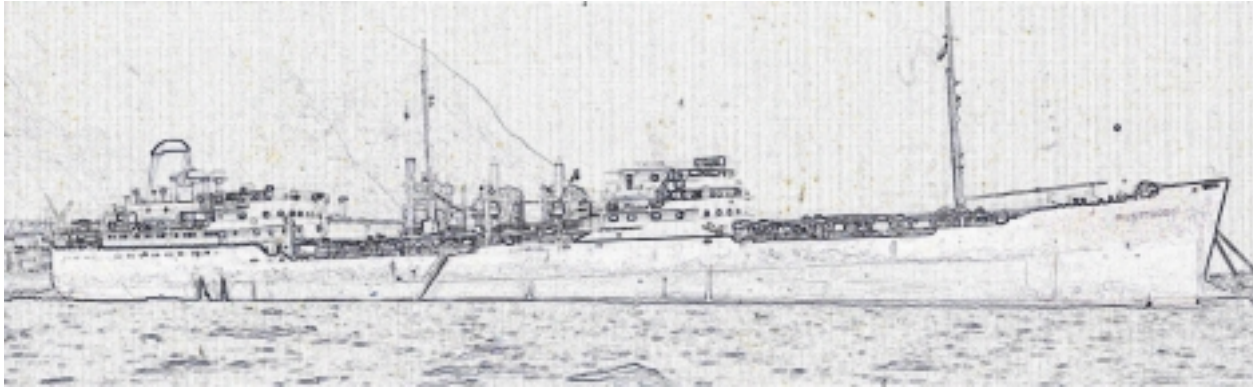
met de rederij i.v.m. de nodige scheepsadministratie die je moest gaan doen en o ja, nog een dag naar de inspectie om een training van een bepaald soort radar apparaat te volgen.” Voor je het wist, was je weer volledig met je zeemannsjob bezig. De adrenaline klotste als een soort springvloed door je aders. Een soort tegenovergestelde reactie van de ons wel bekende “kanaal koorts.” Gerard, jij weet precies wat ik bedoel, bij onduidelijkheid, leg het Thea maar uit, maar wel zachtjes!

Overigens denk ik beste vrienden, dat het nog wel zal duren, alvorens ik het pak papier dat ik van mijn moeder heb gekregen, ga ordenen en daarna lezen. Maar nu nog even niet.

Ik voel dat er weer een orgaan is, dat adrenaline aan het aanmaken is. Ik dacht dat ik ervan verlost was, maar nu blijkt van niet. Dat varen is en blijft een besmetting.

Toch wil ik proberen om een aantal persoonlijke belevenissen aan boord van een voor mij legendarische tanker, op papier te zetten. Ik moet de laatste tijd regelmatig denken aan een schip waar ik veel goede en aangename herinneringen aan heb. Dat schip, een tanker, heette de

“Munttoren” toen ik aan boord aanmonsterde en heette de “Stolt Munttoren” toen ik in Amsterdam, bij de Amsterdamse Droogdok Maatschappij weer afmonsterde. Dat schip waar ik een jaar mee heb gevaren, heeft mij van Singapore naar Japan, Aruba, de westkust van Zuid-Amerika (zes maanden tussen Aruba, Chili, Colombia, Peru en Equador heen en weer gevaren!) Noord en Midden Amerika, Turkije, Italië, Duitsland en



s.s. Munttoren/PGBQ

uiteindelijk het dok in Amsterdam gebracht. Het dok in Amsterdam, omdat we door een aanvaring met de Mirafloressluis in het Panamakanaal, de voorstevens zwaar beschadigd hadden. Dat is een verhaal apart. Daar kom ik t.z.t. nog wel eens op terug. Help mij het herinneren, als ik het vergeet. Eén van de schrijvers van het voormalige blad Morsum Magnificat, (ooit uitgegeven door een voor jullie bekende Belg) is dezelfde schrijver die ik later in jullie blad “HelleMonster” tegenkwam.

Old man Wim Gouwentak, DJØPM heeft het nodige geschreven over zijn belevenissen aan boord van die bijzondere tanker S.S Munttoren. Ik heb old man Wim nooit ontmoet, maar ongetwijfeld zal er in de toekomst een keer een eye-ball contact plaats vinden. De wereld is klein nietwaar, zeker als je regelmatig met de “koperklopper” de ether in tikt en je ergens anders vandaan een rapport ontvangt met daaraan gekoppeld de opmerking: “echo,” dan weet je absoluut zeker, dat je signaal een paar keer rond de wereld is gegaan!

Zo had de S.S. Munttoren waarop dus ook DJØPM heeft gevaren, een Philips SMZ installatie. Een zeer imposante verzameling van een drietal kasten, bestaande uit een MG zender(410 t/m 512 kc/s) en KG zender(4 t/m 22 Mc/s en per band 3 vaste kristal frequenties) en een aparte voedingkast voor het hele spul. Je had alleen de beschikking over A1 op de kortegolf en

A1 en A2 op de middengolf. Met in de eindtrap twee QB3/300's voor het totale vermogen van 250 watt. Als hoofdontvanger de BX925 van Philips en de Renovas reserve zender alleen voor het MG verkeer. O ja, er was ook nog een zendertje, gemonteerd boven de MG zender voor de 2Mcs telefonie band. Gaf geloof ik zo'n 50 watt in de antenne op de visserijband. Overigens, de S.S. Munttoren was een tanker die van oorsprong gebouwd was als een z.g. K-tanker voor Shell tankers. Het schip was zo'n 170 meter lang en was ruim 18.750 Brt. Deze tanker was in 1957 bij Giessen & zn in Krimpen aan de IJssel gebouwd. De S.S. Munttoren had ook een zusje, de S.S. Westertoren. Deze was twee jaar eerder bij de RDM gebouwd. Beide tankschepen waren in dienst van de Nederlandse Tank & Pakketvaart Maatschappij. Beter bekend als de NTPM. Dit was een voormalig onderdeel van de KPM. De schepen hadden dan ook de schoorsteen in de kleuren van de KPM, te weten, een donkergele schoorsteen met een smalle zwarte horizontale band aan de bovenzijde van de schoorsteen. Het typische van de S.S. Munttoren vond ik altijd, de afwijkende vorm van de schoorsteen. De "pijp" van een standaard K-tanker, was een iets achteroverhellend rond gevaarte van forse afmetingen met een platte bovenkant. Een K-tanker was ook altijd aan haar silhouet goed herkenbaar. De S.S. Munttoren daarentegen had ook een forse, schuin toelopende schoorsteen, waarvan de bovenkant rond was, als de top van een tampon! Het vermelden waard is het feit, dat de bemanning uit ruim 55 personen bestond. De nautische dienst telde inclusief de gezagvoerder zes personen, waarvan één leerling. Het machinekamerpersoneel bestond uit de hoofdwerktuigkundige en zes machinisten waaronder ook een leerling en last but not least, de Radio Officier. De overige bemanning waren 42 zogenaamde Singapore Chinezen. De voertaal was pidgin engels. Iets wat ik me heb aangeleerd gedurende de reis en wat verdomd lastig was om weer af te leren. Ik herinner me een voorval op het vliegveld Heathrow, waarbij ik een grondstewardess vroeg iets voor mij te regelen en ik in het pidgin eindigde met de zin: "you can do? You can do it nice and proper?" waarop die grondstewardess mij zo zeldzaam stom stond aan te kijken. Zo stupide kijken kunnen ook alleen maar Engelse grond stewardessen, "the day after the night before." Maar geloof mij, ik had het schaamrood op m'n kaken!



Ik ging als adolescent en onervaren broekie voor het eerst naar de Oost, uitgezonden naar de s.s. Munttoren. Ik had wat ervaring opgedaan, (lees telegrafie ervaring, voordat de “dirty mind” van Gerard in een tomeloze fantasie op hol slaat na zo’n opmerking!) gedurende mijn reis als assistent naar Zuid-Amerika aan boord van de Waterland, een prachtig schip van de Koninklijke Hollandsche Lloyd. Recent las ik dat dit schip gezonken is na oorlogshandelingen in de Arabische golf. Ik had ruim een jaar gevaren bij de Koninklijke Nederlandse Stoomvaart Maatschappij, aan boord van de Themis, onder de bezielende leiding van kapitein Willem Rieksen. Dat is een verhaal apart.

Allereerst diende ik mijn te vervoegen aan de Levantkade, alwaar de inspectie Amsterdam gehuisvest was. Voor jouw informatie Gerard, als ex Steehouwer opgeleide, ik was in dienst van Radio Holland, die haar hoofdkantoor aan de Keizersgracht in Amsterdam had. De locaties van waaruit de zaken geregeld werden m.b.t. het uitzenden van de R/O’s naar de schepen gebeurde via de Inspectie Amsterdam aan de Levantkade of de Inspectie in Rotterdam aan de Eekhoutstraat. Je meldde je altijd bij aanvang van een reis of bij thuiskomst bij de inspectie in de plaats waar de rederij gevestigd was, of waar de rederij administratief was ondergebracht. Voor de S.S.Munttoren diende ik mij dus in Amsterdam te melden. Door



Dhr. Roukes, een klein nors uitziend baasje maar een vriendelijk mannetje om mee te praten, werd ik ingelicht over het wel en wee van het schip en waar ik moest op stappen. Dat was Singapore. In telegramstijl werd mij verteld wie de huidige radio-officier was en waar het schip vanuit Singapore naar toe ging. Richting Japan zou het gaan, maar meer wist men mij ook niet te vertellen. Ik moest wel direct naar het scheepvaarthuis in Amsterdam, want daar zetelde de rederij Nederlandse Tanker en Pakket-vaart Maatschappij.

Daar vernam ik iets meer details. Ik zou uitvliegen met een DC8 van de KLM naar Singapore met een zogenaamde combivlucht. Dat was een gecombineerde vracht/passagiersvlucht. De scheepvaartrederijen hadden opties op deze vluchten, want vaak waren die vluchten niet volledig beladen met vracht. De overgebleven ruimte werd dan vol gestouwd met stoelen en dat was

voor speciale passagiers bedoeld. Speciale passagiers konden ongewenste vreemdelingen zijn, die uitgewezen werden naar hun vaderland en dus onder begeleiding van politie werden vervoerd, maar ook zeelui die tegen gereduceerd tarief mee konden vliegen. Een soort vlucht voor het “schuim der naties,” maar wel verdomd gezellig. Ik heb later nog eens een dergelijke vlucht meegemaakt, maar neem van mij aan, dat de bediening door de KLM perfect was, er was drank in overvloed. Je kunt je voorstellen, dat na een paar pure whisky’s, op 30.000 feet hoogte je luiken vanzelf dicht vielen!!

Maar goed, van de personeelschef van de rederij vernam ik, dat ik samen zou vliegen met Arie van Loon, een vierde werktuigbouwkundige en dat wij in Singapore in het zeemanshuis, het legendarische Connell-House, zouden verblijven, totdat de “Munttoren” in Singapore aankwam om te bunkeren. De “Munttoren” was geladen met 18.000 ton Nafta en was vanuit Rastanuura, een plaatsje aan de toenmalige Perzische Golf, onderweg naar een nog nader te bepalen plaats in Japan. Wat er na Japan zou gaan gebeuren, was niet bekend. Mogelijk een dienst tussen Singapore en Zuid-Vietnam, maar dat was nog niet zeker. Maar..., zo verzekerde mij de personeelschef, als dat het geval was, zou ik dubbele gage gaan genieten. Zuid-Vietnam was toen n.l. oorlogsgebied, en zou gauw je binnen de territoriale wateren kwam, dan gold het oorlogstarief van dubbele gage i.v.m. de te lopen risico’s. Gelukkig is het voor de “Munttoren” anders gelopen. Vietnam hebben we wel gehoord, op de middengolf, ‘s morgens vroeg met de yell: **“Goooooooood Morning Vietnam.”** Ik kan me dat nog herinneren als de dag van gisteren. Er is niet zo lang geleden een film op de tv geweest van die legendarische omroeper die daarmee de nieuwe uitzendingen van die dag begon.

O ja, wat me ook nog is bijgebleven, dat was het verhoogde vliegverkeer in die contreien van o.a. helikopters die op brughoogte naast je bleven hangen,

waarna het raampje naast de piloot werd opengeschoven en er uitbundig werd gezwaaid naar elkaar. Het verhaal van de “copulerende walvissen” die we daar onderweg aantreffen, zal ik jullie ook wel eens schrijven.

Nadat ik de jaarlijkse medische keuring had ondergaan bij de wel bekende dokter Klokke aan de Geldersekade in Amsterdam en ik volledig gezond was verklaard, kon ik terug naar huis om m’n spullen te gaan pakken tot een maximaal gewicht van 30 kilo. Ik zou drie dagen later per DC-8 van de KLM naar de oost vertrekken.

Van die vlucht naar de far-east met de 4^e wtk Arie kan ik me een aantal zaken nog goed herinneren. We vlogen via Athene, Beirut, Dahran, Karachi, Bangkok, Kuala Lumpur naar Singapore. We “hopten” dus van land naar land, want vanwege het totale gewicht van de vracht kon het toestel niet zoveel brandstof innemen. Ik maakte mijn eerste vlucht en Arie deelde mij mee, dat na een aanloop van zo’n 10 seconden het toestel zich in de lucht zou verheffen. Toen dat na 15 seconden nog geen feit was, brak bij mij het angstzweet uit. Ik had ooit eens een z.g. “Tiger moth,” gemaakt. Dat is een tweedekker, gemaakt van een houten frame, beplakt met een soort linnen, Ik heb het ding eens bij “crazy-flying” de grond in zien duiken en die kist brandde als een tierelier. Ik zag in een schim hetzelfde gebeuren met onze zwaar beladen DC-8. Op het moment dat ik van plan was om uit te stappen, verhief de machine zich log in de lucht. Het leidt te ver om al te gedetailleerd op mijn eerste vlucht in te gaan, maar een klein incident wil ik jullie toch niet onthouden.

In Bangkok zag ik m’n koffers het vliegtuig verlaten. Ik als een speer naar m’n koffers om te zorgen dat ze direct weer terug gingen in het vliegtuig. Ik had meteen een aantal gillende Thaise militairen achter me aan. Het was hommeles in Vietnam en Bangkok fungeerde als militair vliegveld. Vandaar dat militaire machtsvertoon. Maar enfin, het bleek dat in m’n ticket een voucher zat



met de opdruk “BA,” dat “bagage bestemming Bangkok” betekende. Deze zelfde voucher zat dus ook aan m’n koffers. De opdruk moest “S’PORE” zijn, de bagage-afkorting van Singapore. Na het nodige heen en weer geschreeuw en interventie van de KLM-purser heeft men zorg gedragen, dat mijn koffers toch met hetzelfde toestel meekonden naar Singapore.

De aankomst in Singapore is mij ook altijd bij gebleven. We waren bijna tot op de landingsbaan genaderd, toen de captain omriep dat we een doorstart gingen maken. Een ander toestel met wat te weinig peut aan boord zou voorrang krijgen. Nu kan een doorstart wel gezellig zijn voor vliegfanaten, maar ik was er allesbehalve gelukkig mee. De reuzel liep langzaam uit diverse lichaamplooiën. Na een aantal minuten boven de

“outer-roads” gecirkeld te hebben, zijn we in een gigantische regenbui geland. Ik wist gelijk wat de natte moesson betekende.

Mijn god, wat was het daar warm en vochtig. We hadden tijdens de tussenlandingen wel de nodige voorproefjes gehad, maar hier, met die regen en de hoge temperaturen, was het in het begin niet aangenaam. Temeer daar ik voor de reis netjes gekleed wilde gaan en ik mijn driedelig grijs zomerpak had aangetrokken!!! Nu is een Nederlands zomerpak en dan driedelig, een absolute waanzin in de tropen.

Arie van Loon was wel bekend. Hij was al meerdere malen in Singapore geweest en zou mij wel het e.e.a. laten zien. Eerst werden we door de agent van de rederij naar Connell house gebracht. Dit ouderwetse, in koloniale stijl opgebouwde zeemanshuis, had een monumentale ingang, waar een aantal in Indonesische kledij uitgedoste bagagesjouwens stonden. Die mannen hadden van die Soekarno-hoedjes op. Eén van die kereltjes vroeg aan mij: “Are you officer or are you sailor?” Waarop ik zeer schaapachtig antwoordde: “I am radio-officer.” Hierop werd begrijpend gegrijsd. Men nam mijn bagage en die van Arie en wij moesten linksaf het gebouw in en werden naar onze kamers gebracht. Wat bleek nu, “officers” hadden airconditioning op hun kamer en “sailors” niet.

Of je gelukkig met die airconditioning moest zijn, was maar de vraag. Dat ding stond zo hoog, dat je een zeer aangename temperatuur in je kamer had, maar een draai om je oren kreeg, als je de kamer uit ging. E.e.a. resulteerde na een dag in een fikse verkoudheid. Maar goed, dat hoorde erbij.

Wat mij van die eerste dag in Singapore bij is gebleven is het heerlijke Tigerbeer dat we in grote hoeveelheden tot ons namen, de avond aan Clifford pier waar ik voor het eerst echte satés heb gegeten en de enorme maagkrampen en de daaropvolgende niet te stoppen diaree. Het was goed dat m'n moeder bij het inpakken van mijn koffer altijd een paar buisjes Norit meegaf. Na een paar dagen was je altijd wel weer “clean” maar door de jetlag, temperatuurwisselingen en de verandering van eten, bleek ook bij latere reizen, dat het lichaam toch altijd wat protesteerde.

Die eerste dagen in Singapore zijn altijd in mijn herinnering blijven hangen. Ik ga jullie niet alles vertellen, maar ga er maar uit van: “Je bent jong en je wilt wat.” Mijn hemel, wat heb ik m'n ogen uitgekeken. Thea, vraag maar eens aan Gerard. We zijn uiteindelijk nu volwassen mensen (what's in a name?) hij zal er ook veel over kunnen verhalen.

Ik heb 't al gehad over "Clifford pier." Daar kon je 's avond allerlei soorten saté eten. Nog beter was het een stukje verderop waar men de "Satébar" had ingericht. In een park waren 's avonds tientallen kraampjes ingericht, waar allerlei soorten saté werden klaargemaakt. Ook kon je er allerhande soorten gebakken rijst en noodles kopen en op die wijze je eigen maaltijd samenstellen. Waar de saté uit bestond, ik bedoel te zeggen wat voor soort vlees, was niet geheel duidelijk. De ene keer beweerde men dat het geitenvlees was, dan weer kip of varken, maar het zou me niets verbazen dat er



ook, wat wij dan "huisdieren" noemen, waren geofferd. Ik heb ooit eens in San Nicolaas op Aruba "fried rice with chicken" gegeten, waarbij ik de anatomie van de "chicken" bijzonder afwijkend vond. Nu kan het de hoeveelheid cuba libre zijn geweest, maar ik verdenk die uiterst vriendelijke Arubaan er nog steeds van dat hij iets anders heeft klaar-gemaakt dan de vermelde "chicken"! Maar, eerlijk is

eerlijk, 't smaakte goed. (zal de drank wel weer zijn geweest!) Ook werd ik in Singapore meegenomen naar Change Alley, door de zeevarenden "het straatje van alles" genoemd. Dat was een belevenis op zich. Het was een smalle doorgang en wat ik me nog kan herinneren is, dat er aan weerszijden handelaren van allerlei komaf waren. Chinezen, Indonesiërs, Indiërs, Pakistani, die zogenaamde Sikhs met hun tulband op en natuurlijk de Maleise bevolking. Er was echt van alles te koop. Van de meest afzichtelijke kitsch tot kostbare elektronische apparatuur, foto- en filmtoestellen, sieraden. Arie adviseerde mij om op zijn minst een of twee potjes "Tiger balm" te kopen. Tegenwoordig overal verkrijgbaar, maar in de jaren zestig alleen in Singapore te koop. Het was overal voor te gebruiken. Als je pijn in je spieren had, wreef de pijnlijke plek maar in en na een nacht was de ergste pijn verdwenen. Was je verkouden, een beetje van het goedje onder je neus en de verkoudheid zou verdwijnen. Op elk al of niet gevoelig lichaamsdeel kon je het smeren, met de te verwachten gewenste resultaten. Althans, dat beweerde Arie. Ik moet toegeven, ik heb een paar potjes gekocht. Je doet er heel lang mee en in sommige gevallen heb ik me verbaasd over het resultaat. Al heb ik me wel altijd afgevraagd of de kwaaltjes ook waren verdwenen als ik het goedje niet had gebruikt.

Op Change Alley hadden de diverse verkopers een aardige truc. Omdat ze niet aan ons konden zien wat onze nationaliteit was, werden we in diverse talen heel rap toegesproken. Ineens hoorden we: “Neuken, neuken, niet betalen! ...Kijken kijken niet kopen!..” waarop ik in de lach schoot en de betreffende verkoper wist wat voor soort nationaliteit hij voor zich had. Zijn verkooppraatje was daarop direct gericht. Ik kan mij nog herinneren dat ik in Change Alley mijn eerste multimeter heb gekocht. Ik kocht toen een mooi instrument voor 10 Singapore dollars. Die meter heb ik tot op begin dit jaar (2003) gebruikt. In januari van dit jaar, brak er iets in de schakelaar, waardoor íe niet meer bruikbaar is. Ik had er flink de pest in, dat kan ik je wel vertellen.

Een andere aardigheid was de aankoop door Arie van een ivoren beeldje. Hij wilde graag een beeldje hebben dat er uitzag als een soort opengewerkte wereldbol met daarin weer een bolletje en daarin ook weer één en afhankelijk van grootte een aantal van die bolletjes. Hij vond iets een beetje achteraf in Change Alley voor een redelijke prijs. Ik kan me niet herinneren hoeveel, maar het was een prijs waarvan Arie vond dat er toch maar eens onderhandeld moest worden. De Chinese verkoper was het inmiddels duidelijk geworden dat wij Nederlanders waren, want we betaalden bij het n... niet!! Zoals hij na een hoop kraakeel had vastgesteld.

Er werd door Arie druk gesticuleerd en die Chinees hief z'n handen naar de hemel op en kreunde bij het horen van het bedrag dat Arie noemde.

Plotseling pakte Arie een Zippo benzineaansteker uit z'n broekzak, onstak die miniatuur vlammenwerper en wilde de volle vlam onder het beeldje houden. Wat er toen gebeurde, tart alle verbeelding. De Chinese verkoper begon te gillen en te schreeuwen, ritste het beeldje uit Arie's hand, duwde ons ruw uit zijn nering en schreeuwde luide verwensingen naar ons. Wij begrepen er niets van, althans, ik begreep er niets van, Arie wel. Die trok mij de straat op en siste mij toe mij dat die Chinees de boel aan het oplichten was. Bij een ivoren beeldje kan je rustig een vlam eronder houden, zonder dat er wat mee gebeurt. Hoogstens zie je wat roet neerslag, afhankelijk of je schone benzine in je Zippo gebruikt of de smerige Jet-A1 (je weet misschien nog wel, originele kerosine!) Het zogenaamde “ivoor” dat onze jammerende Chinees aanbood, was echter plastic. En met die vlammen-werper eronder, ja dan smelt de boel voor je het weet. En dat was hier het geval. Goedbedoelde shit als ivoor verkopen, daar moet je bij Jan Kaas niet mee aankomen. Uit een diep geworteld principe wordt er door Jan Kaas niet betaald voor het n... zoals eerder door die Chinees

vastgesteld was en door een Singapore Chinees op Change Alley belazerd worden, is er helemaal niet bij.

Waarom denk je anders dat het V.O.C. zo groot is geworden?!?!? Onze houding en wijze van optreden is in dit soort gevallen uiteindelijk in vroegere tijden genetisch bepaald door mannen zoals Michiel de Ruyter, een boefje van de eerste rangorde Piet Hein, een zeerover van het ergste soort, vereerd met een standbeeld in Delfshaven en Jan Pieterzoon Coen, ook zo'n lekkere gozer, die Indonesië heeft "gecultiveerd" en ervoor heeft gezorgd dat er voldoende specerijen naar de heren zeventien konden worden gezonden.

Dat ik bij mijn eerste ontmoeting met Singapore door Arie veel meer heb gezien dan ik hier op papier neerschrijf, mag duidelijk zijn. Ik behoor nu een eerzaam huisvader te zijn met een aantal opgroeiende kinderen. Maar ik kan je verzekeren dat ik als aankomend radiozeeman, een adolescent van net in de twintig, heel veel heb gezien, waarvan ik het bestaan op dat moment niet voor mogelijk had gehouden.

Als ik Bougiestreet noem, zal ook jij Gerard, een grijns van herkenning vertonen. Ik was uiteindelijk een provinciaal toen ik daar in de Oost aankwam. Goed, ik had het nodige al meegemaakt in Zuid en Midden-Amerika. Bijna verloofd geraakt! In Buenos Aires! Daarover zal ik wel eens een andere keer berichten, maar Singapore, de deur naar het mystieke oosten, was een geweldige belevenis.

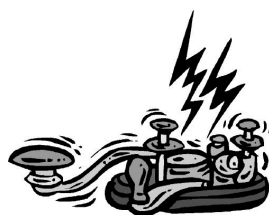
Beste vrienden, het is inmiddels zeer laat geworden, zo niet vroeg in de ochtend. Ik schenk me nog een whisky in en dan ga ik weer een tijdje horizontaal staan.

Gerard het beste, we moeten binnenkort maar weer eens een borrel pakken en Thea, voor jouw een stevige pakkerd en kom er ook bij zitten. D'r is voldoende te verhalen!

Om met Salvador Dali te eindigen:

“Elk afscheid is de geboorte van een herinnering.”

U wordt gegroet door:
Johannes Sparux
Mei, 2003



CTC

Op 12 december 2001 heeft een aantal old-timers en echte CW liefhebbers, de Croation Telegraphy Club, kortweg CTC, opgericht. De nieuwe club heet telegrafie minnende nieuwe leden van harte welkom.

Het enige dat van toekomstige leden wordt gevraagd, is dat voor hen CW de meest gebruikte of enige mode op de amateur banden moet zijn.

De CTC vraagt alleen een bijdrage voor eventuele portokosten van \$ 5,00 of €5,00 of 5 IRC's . Als u zich echter per e-mail als lid opgeeft, is alles helemaal gratis. De club is gebaseerd op het principe, dat het behoud van CW veel belangrijker is dan enig financieel belang.

Als u zich als lid van de CTC op wilt geven, kunt u een briefje met uw naam, call, geboortedatum adres of e-mail adres sturen naar:

Croatian Telegraphy Club
Franjevacica 5
42220 Novi Marof
Croatia
E-mail : 9a3fo@hi.hinet.hr

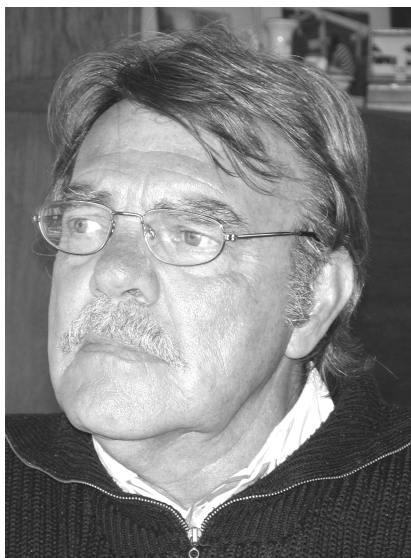
Als uw lidmaatschapsbewijs per post opgestuurd moet worden, sluit dan a.u.b. \$ 5,00, €5,00 of 5 IRC's in om de portokosten te dekken.

De regels van de CTC zijn als volgt:

1. CTC is een vereniging met contributievrij lidmaatschap voor iedereen, waar ook ter wereld, die telegrafie een warm hart toedraagt.
2. Leden zijn actief bezig met CW
3. De doelstelling van CTC is het promoten en in gebruik houden van CW en het opleiden van nieuwe telegrafisten, zodat het aantal CW operators op de amateur banden toeneemt.
4. CTC zal van tijd tot tijd activiteiten ontplooiën en contesten organiseren.
5. Ieder lid krijgt een lidmaatschapsnummer dat u op uw QSL-kaarten of correspondentie kunt vermelden.
6. Het logo van de club is een handsleutel met daarop de tekst: "Croatian Telegraphy Club"
7. Leden kunnen een stempel met het CTC logo verkrijgen.
8. Het lidmaatschap gratis, maar we stellen vrijwillige bijdragen zeer op prijs als bijdrage in de kosten van contesten en activiteiten.
9. Ieder jaar wordt de 12^e december, de oprichtingsdatum, gevierd met activiteiten in het CW gebied van de amateurbanden.

KETELBINKIE 4

Door: Gerard PA3AAE



Het laden van een tanker ging in die tijd niet zo vlug als tegenwoordig, dus lagen we zeker drie dagen op de Bonnyriver, voordat we vol waren. Uiteindelijk stopten de grote rubberen slangen met hun pulserende bewegingen en vielen stil. De tweede stuurman liep samen met de pumpman over het dek, om alle afsluiters te controleren en de eerste stuurman ging met het hoofd van het olielaadstation over de pier, om te kijken, hoe diep we lagen, waarbij gebruik gemaakt werd, van het plymsolmerk. Dit is een bepaald teken, dat aan de buitenwand van elk schip zit, om niet te veel

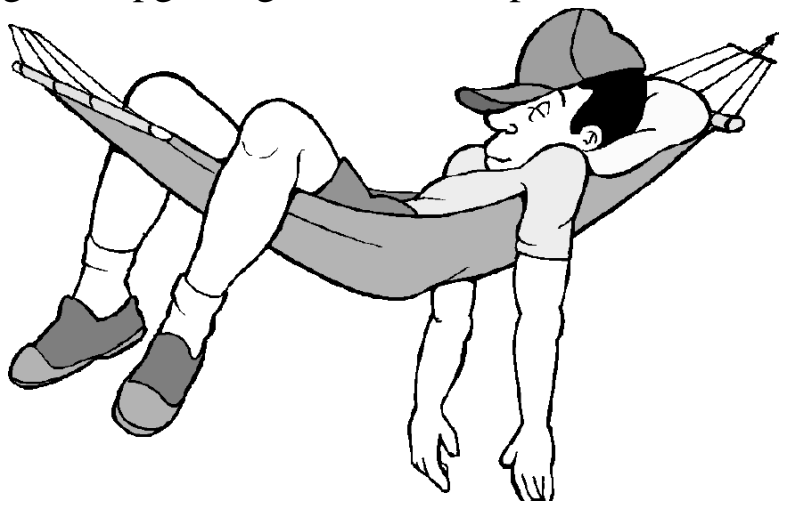
lading aanboord te nemen. Zelf vond ik, dat we toch al erg diep lagen, maar ik had van dat soort dingen geen verstand, dus zei ik er maar niets over.

Vlak voor het vertrek van een schip is het toch altijd al een drukte van belang, want er moeten papieren getekend worden, de scheepsagent komt nog een keer langs, om nog de laatste post te brengen en eventueel orders van de maatschappij. Uiteindelijk was alles in orde en gingen de trossen los. We werden door twee oude en roestige sleepboten van de kant getrokken en je kon merken, dat ze er moeite mee hadden. Dikke zwarte rookwolken braakten ze uit hun schoorstenen en maar heel langzaam verwijderde het schip zich van de pier. Hier en daar probeerden de laatste kooplieden in hun bootjes nog wat aan de bemanning te verkopen, maar uiteindelijk gaven zij hun pogingen op en liepen we weer naar open zee. De loods ging van boord, wenste ons een goede vaart en we waren weer op onszelf aangewezen.

Eindelijk weer stilte om ons heen, want het was elke dag rumoerig, met al die kooplieden en de man met dat schommelende bootje, die SHORT TIME verkocht. We kregen weer een koeler zeewindje, want aan de pier was het toch behoorlijk warm en vochtig. Ik heb me netjes afgemeld bij Monroviaradio, maar ik wist nog niet, wat onze bestemming was, dat zou ik wel in een telegram van de maatschappij horen. Wel moesten we naar het noorden, had de scheepsagent gezegd, dus gingen we weer terug naar Europa. Zouden we gaan lossen in Rotterdam? Dat zou toch mooi zijn, dan kon ik even naar huis en mijn meisje zien.

Langzamerhand daalde de rust weer over het schip en kwam alles weer in zijn dagelijkse ritme, met wachtlopen, eten en slapen. Van de kapitein kreeg ik een dikke enveloppe, die de scheepsagent had gebracht en daar zaten papieren in, met veranderingen van radiodiensten. Al die dingen moest je dan veranderen in b.v. het boek met de kuststations, tijdsein stations en noem ze allemaal maar op. Alle oud marconisten kennen dit intensieve maar vervelende werk wel, maar goed, je moest toch wat doen voor de kost, naast het luisteren, weerberichten ophalen en het verzenden en ontvangen van telegrammen.

Het weer was de eerste dagen lekker warm, dus nog steeds de korte broek aan en de teenslippertjes. Af en toe lekker een beetje in de zon liggen, in een hangmat, die boven de brug was opgehangen. De eerste paar keren dat ik probeerde in die hangmat te kruipen, ging dit, tot groot vermaak van de tweede stuurman, helemaal mis en rolde ik er aan de andere kant weer uit en kwam op het hete houten dek terecht. Maar uiteindelijk had ik het door, hoe het moest en kon ik lekker bruin bakken.



In een telegram van de maatschappij kregen we de opdracht, om naar Inverness in Schotland te gaan, dus werden de kaarten op de brug tevoorschijn gehaald, om te zien, waar dat precies lag. Het weer sloeg om, en we kregen een enorme storm uit het westen met zware golven, die dwarsscheeps over het schip sloegen. De temperatuur was nog steeds warm, dus liep ik nog in mijn korte broek en op mijn teenslippertjes. Bij de tankers uit die tijd, lagen de brug en de hutten van de officieren midscheeps en de machinekamer en hutten van de andere bemanning op het achterschip. Ook de kombuis en de eetzaal lagen op het achterschip. Om die te bereiken, als je ging eten, kon je over een loopbrug met railing daar naar toe gaan, maar met die grote golven, was dat toch een hachelijke zaak. Ik stond de zaak eens op mijn gemak te bekijken en meende een bepaald patroon te zien in de overslaande golven. Gedreven door de honger, waagde ik het op een bepaald moment om in volle draf de loopbrug over te steken, maar de zee houdt wel van een geintje.

Ik was ongeveer in het midden, toen een enorme golf over het schip sloeg en ik me wanhopig aan de railing moest vasthouden, om niet in zee te worden gesleurd.

Het leek wel een eeuwigheid te duren, voor de watermassa over me heen gespoeld was, mijn slippertjes met zich meenemend. Op mijn blote voeten ben ik toen de resterende afstand over gerend en kwam ik hijgend en druipnat in de



eetzaal aan. “Zo laat nog onder de douche geweest Sparks?” vroeg de meester met een gemene lach op zijn gezicht. Ik kon hem wel wurgen, mijn nieuwe slippers weg, mijn pakje zware shag drijfnat en zout water in mijn ogen. Na het eten ging de terugtocht beter en kon ik een douche nemen. De shag heb ik maar te drogen gelegd, want die hadden ze niet aanboord.

We kwamen weer verder naar het noorden merkte ik, want de bekende kuststations van Engeland en Nederland kwamen ook overdag steeds sterker door. Eindelijk kwamen we aan in Inverness en het was leuk, om weer eens land te zien, de kleine huisjes aan de oever en al die auto's over de wegen te zien rijden. Netjes afgemeld bij het dichtstbijzijnde kuststation en toen we afgemeerd lagen, kwam het schip weer tot rust. De agent kwam de post brengen en die heb ik bij de bemanning uitgedeeld, die ook weer eens blij waren, om iets van thuis te horen.

's-Avonds ben ik toen maar eens gaan stappen aan de wal, want het was toch al een hele tijd geleden, dat ik vaste grond onder de voeten gehad had en ik moet zeggen, dat het een vreemd gevoel is, dat de grond niet beweegt. Ook de kok en de tweede stuurman waren van de partij, want we zouden pas de volgende dag gelost worden. Eerst maar eens een paar biertjes gedronken, maar wat is dat Engelse bier een bocht zeg. Geef mij dan maar het Hollandse of Duitse bier, daar zit tenminste een goede smaak aan.

Ik begon een beetje draaiërig te worden, want het was al een tijdje geleden, dat ik gegeten had, dus hebben we lekker fish and chips besteld en heerlijk zitten smullen. Het was nog niet al te laat in de avond, dus besloten we naar een andere pub te gaan en daar gezellig nog wat te drinken. We vonden een leuke gelegenheid en gingen aan de bar zitten. De stuurman raadde mij een Manhattan cocktail aan, want dat was heerlijk drinken zei hij. Nou inderdaad, zalig. Ik kan het iedereen aanraden, maar wees voorzichtig. Het ene rondje na het andere volgde en in de tussentijd waren er nog een paar Engelse soldaten bij ons komen zitten, dus de rondjes werden groter en ook het aantal nam toe. Het begon al knap laat te worden en mijn hoofd ging een beetje raar doen en mijn ogen werden erg slaperig. Aan de dame achter de bar vroeg ik, of zij een taxi wilde bellen. Ik schatte haar in de veertig en ze zag er best aardig uit, dus besloot ik haar een compliment te maken en vertelde haar, dat ze net zo knap was als mijn moeder. (hoe krijg je zo iets stoms in je kop hè) Ze keek eens naar dat 23-jarige smoeltje, dat tegenover haar stond en zei met een moederlijke glimlach: "Thank you for that nice compliment love". "Zo," dacht ik bij mezelf, "toch weer iemand gelukkig gemaakt." Als ik er nu aan terugdenk, dan schaam ik me nog rot. Ik had natuurlijk moeten zeggen, dat ze net zo knap was als mijn jongere zus, die ik overigens niet heb.



De taxi kwam voorrijden en wij namen afscheid van de mensen en namen de soldaten mee, die we bij de poort af zouden zetten. Het was koud buiten en mijn hoofd ging steeds raarder doen. Bij het militaire kamp aangekomen, netjes naar de wachtcommandant gezwakt, want ook de benen wilden niet meer goed gehoorzamen aan de bevelen van mijn hersens en me model saluerend gemeld. Excuses aangeboden omdat de jongens te laat terug waren, maar dat dit onze fout was en of de heren niet gestraft zouden worden. De wachtcommandant keek mij met onbewogen gezicht aan en zou kijken, wat hij voor die jongens kon doen. Ik salueerde nogmaals en trachtte model rechts om keert te maken, maar de grond onder mijn voeten golfde dermate, dat ik tegen de deurpost aan kwakte. Ik hoorde enig gegrinnik, maar durfde niet meer om te kijken. Terug in de taxi en

verder naar de haven en het schip. We hebben de chauffeur bedankt en hem nog een goede nacht gewenst en toen kwam het moeilijkste deel, het schip weer op.



In de tussentijd was de wereld één grote bewegende en steigerende boel geworden en lag ik steeds een verkeerde koers voor, bij het benaderen van de gangway. Maar na een aantal keren lukte het mij toch de touwen langs de gangway te pakken en naar boven te strompelen. Wat lag dat schip te stampen zeg, ik had de grootste moeite, om boven te komen en ook het dek zwabberde op en neer. Maar uiteindelijk toch mijn hut bereikt en uit de kleren gekomen (dacht ik). Ik wilde alleen nog maar slapen, dus licht uit en op mijn rug liggend proberen in slaap te komen. Met mijn ogen dicht ging de wereld als een gek ronddraaien en werd ik zo duizelig als de pest. Ogen weer open en het kooilichtje maar weer aangedaan. Wat een ellende zeg, alles golfde en draaide tegelijk.

Uiteindelijk ben ik toch in slaap gevallen, maar vroeg in de morgen, het was nog donker, wekte de oude me, want hij moest iets hebben van mijn administratie. Moeizaam kon ik mijn ogen op zijn met walging vervulde gezicht focusseren en vertelde hem, waar hij het kon vinden. Snel vluchtte de oude mijn hut uit en toen begreep ik wat er aan de hand was. Bier, fish and chips en de Manhattan's lagen over mijn deken uitgekotst. Ik voelde me goor, beschaamd en heel erg klein. De deken en lakens in een plastic zak gedaan, die zou ik wel in de wasserij doen en daarna mezelf maar eerst gereinigd. Na nog een paar uur geslapen te hebben, kwam ik met een barstende koppijn weer terug in de wereld. Ik heb me toen eerst bij de oude verontschuldigd en beloofd, dat dit niet meer voor zou komen. Het ontbijt heb ik maar laten schieten, want alleen de gedachte al maakte me misselijk. Alleen zwarte koffie kreeg ik naar binnen en dat ging gelukkig goed.

Inmiddels zag ik de tweede stuurman fluitend en zo fris als een hoentje over het dek lopen. Ik vertelde hem, wat er gebeurd was in de hut en toen vertelde hij me het volgende: "Kijk Sparks, ik heb je verteld, dat SHORT TIME gevaarlijk voor je is. Gisteren heb ik je geleerd, wat het is om erg

dronken te zijn. Je was zelfs zo dronken, dat je niet gemerkt hebt, dat ik je in je kraag vast hield, toen je de gangway op moest en de trappen naar je hut op ging. Laat dit een les voor je zijn, voor de rest van je leven”.

Met een gezicht als een boer met kiespijn bedankte ik hem en nodigde ik hem uit om weer eens een pilsje te komen drinken, maar die dag effe niet. Ja mensen, misschien had u, na het lezen van al mijn voorgaande stukjes, een positief beeld van mij, dus hoop ik maar, dat ik niet van mijn voetstuk gevallen ben.

Of ik later toch een SHORT TIME heb gekocht, of nog een keer dronken ben geweest, dat zult u in mijn volgende stukjes wel lezen. STAY TUNED. Van achter mijn schrijverstafel groet ik u allen.

73/Gerard.



QRT500

A video is available that was made to celebrate the 1997 closure of Morse signalling on 500kHz from UK coastal stations, entitled “QRT500”.

A spoken introduction by a senior radio officer covers the history of the service. There is a soundtrack in Morse showing the shutting down sequence with support messages coming in from around the world. The video costs £8.49 post free in UK - plus £1.00 in Europe, or plus £2.00 for USA and the rest of the world. It can be ordered at the following website www.discoveryfilms.co.uk or by post from Discovery Films Central office, PO Box 8285, Solihull B92 7LX England (Tel: 0121 743 4330)

Nico van Gasteren, PA3DOO, heeft de website opgezocht en de videoband besteld per credit kaart. Dat gaat meestal het snelst en is het goedkoopst. De prijs is inmiddels wel £9.99 en shipping kost £1.77.

Op deze website staat dat de band 59 minuten duurt, verkrijgbaar is in PAL en NTSC en dat het jaar van release 1998 is. (vandaar de prijsstijging)

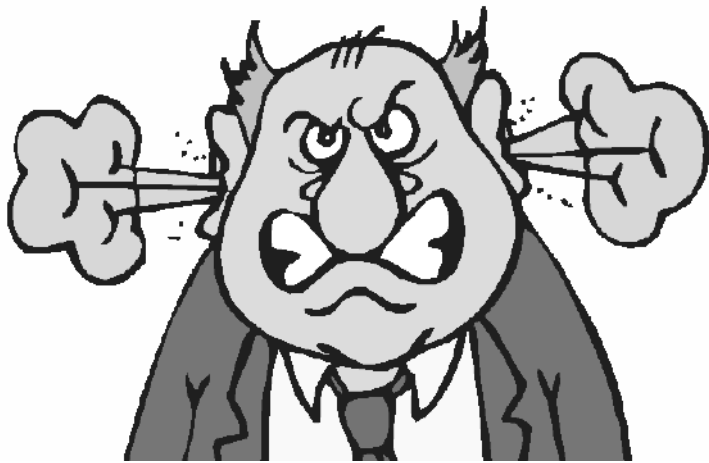
Bron: VMARS-Newsletter dec 2002

Waarden en Normen

Door: Bert PA1BE

In mijn vrijwilligerswerk als redacteur van “Oud Roest”, het blad van de Stichting Historisch Materiaal Radio-Holland, spit ik vele boeken uit de bibliotheek van de stichting door. Zo vond ik het volgende verhaal uit het “Maandelijksch Orgaan van de Vereeniging van Radiotelegrafisten ter Koopvaardij en bij de Luchtvaart (V.N.K.), nummer 176, Juni 1937:

Op een goede dag stelde de telegrafist van een Belgisch schip, varende in Het Kanaal, wanhopige pogingen in het werk een telegram te nemen van een schip, dat nauwelijks meer te horen was en waarvan de tekens bovendien ieder ogenblik werden onderbroken door keiharde storing. Onze



Belgische vriend schreef deze storing toe als afkomstig van het nabij zijnde kuststation. Daardoor tot kookhitte gebracht, deed onze gebelgde Belg plotseling een venijnige uitval in die richting en beet zijn collega aan de wal deze vriendelijkheid toe: “Shut up bloody Englishman.”

Nu moet men weten, dat het kuststation in kwestie al meer dan een half uur geen kik gegeven had en de telegrafist daar moet zich dan ook wel zo ongeveer gevoeld hebben als een brave verkeersagent, van wie plotseling de helm van het hoofd geslagen wordt. Sprakeloos van verontwaardiging en verbouwereerdheid kon de man aan de wal niet terstond het artikel noemen dat de telegrafisten het in acht nemen van de burgerlijke beleefdheid oplegt, dus bepaalde hij er zich voor het ogenblik slechts toe, kortweg de ontvangst van de beledigende woorden te bevestigen.

Had hij, zoals zijn goed recht was, de Belg medegedeeld, hem te zullen rapporteren, kon de uitwerking niet heviger geweest zijn, want bij het vernemen van de roepletters van het kuststation drong het pas goed tot de Belg door, wat voor een schromelijke blunder hij had begaan: belediging van een Engels kuststation zonder de minste of geringste aanleiding!

Er zat dus niet anders voor hem op dan zijn verontschuldigen aan te bieden. Dat deed hij dan ook: “Monsieur,” seinde hij, “I make a mistake. Is it excused?”

Diep en hooghartig stilzwijgen van het kuststation. Na een poosje seinde de Belg opnieuw: “Monsieur, I am sorry, I make a mistake. Please say if it is excused.”

Andermaal geen antwoord en voor de derde keer drong de Belg aan: “Monsieur, I am very, very sorry. It was a mistake. Please say it is forgiven.”

Men kon als ‘t ware de tranen over zijn wangen zien biggelen en ten slotte liet de telegrafist van het kuststation die, als ieder rechtgeaard Engelsman niet van gevoel voor humor was ontbloot, genade voor recht geleden. Het stilzwijgen verbrekend seinde hij dan eindelijk terug: Don ’t worry, son. The correct spelling is with two O’s and one D, but I understood you.”



Sleutelklik

De telegrafist



Aangeboren talent en meesterlijke sleutelvaardigheid zijn niet de enige eisen, die aan een telegrafist gesteld worden. Hij moet tevens in staat zijn alle factoren te beoordelen en te schatten, die inherent zijn aan de heersende condities Hij moet direct de stand van zaken kunnen inschatten zonder interferentie te veroorzaken. Hij doorziet de ontvanger in zijn vermogen om een bepaalde snelheid zonder navraag te kunnen nemen. Hij is zich bewust van aan de gang zijnde uitzendingen en atmosferische moeilijkheden en als ontvanger kan hij de toon van het signaal variëren om storingen te ontlopen.

Bron: Morsum Magnificat nr 8, winter 1984



Hitte

Door: Gerrit Bekandt



Beste mensen,

Ik ben een echte Amsterdammer en ik hou van mijn stad en laat niemand iets negatiefs over mijn mooie stad zeggen. Maar op dit moment heb ik een hekel aan Amsterdam. Het is er erg heet en er staat geen zuchtje wind. De warmte blijft ook lang hangen, want alles is heet, de straten, de huizen en alle auto's die er geparkeerd staan. Pas in de nacht, om een uur of twee wordt het iets koeler en jelui begrijpen dus, waarom ik dan pas naar bed ga. Zelfs een laken is me te veel, dus ga ik maar gewoon op bed liggen en probeer een beetje te slapen, maar dat lukt meestal pas tegen een uur of vier. En dan ben ik weer vroeg wakker, door de warmte en de herrie op straat, want ik laat de ramen maar open staan, om het een beetje koel te houden.

Dus mijn stemming is niet zo zonnig als het weer buiten, zeg maar gerust, dat ik sjacherijg ben. Een paar dagen geleden hadden we in Amsterdam die blote mannen parade, jelui weten wel, met bootjes in de grachten varen en dan maar laten zien, hoe mooi ze er uit zien. Nou van mij hoeft dat allemaal niet zo nodig, want ik ga daar een beetje van over mijn nek. Maar als jelui hadden gezien, hoeveel mensen er op straat stonden, om er naar te kijken, dat hou je niet voor mogelijk. Ze stonden als haringen in blik op elkaar gepakt en maar zweten. Ik kon dat gedoe op den duur niet meer aanzien en ben maar op mijn achter balkon in de schaduw gaan zitten. Een gemakkelijke stoel en een teiltje met koud water, waar ik lekker mijn voeten in heb gedaan. Niet het toppunt van mannelijke schoonheid meer, maar wat kan je verwachten, van een oude vent van 73. Niet dat ik me daar iets van aantrek, want ik hoef niemand meer het hof te maken, ik heb een fijn leven gehad met mijn Jopie zaliger en daar heb ik mijn herinneringen aan. Toch heeft mijn achter balkonnetje een voordeel, want het huis tegenover mij heeft een stukje plat dak. In dat huis woont een jong stel, getrouwd of samen hokkend, dat weet ik niet, maar dat bekijke ze zelf maar. Nou zijn dat van die mensen, die de zon aanbidden en die zo bruin mogelijk moeten worden. Af en toe gaat de jonge dame iets te drinken halen voor haarzelf en d'r vriendje, nou ze mag er best wezen zeg. Het enige wat ze aan heeft is zo'n heel klein broekje, waar alleen aan de

voorkant iets zit, de achterkant verdwijnt tussen haar billen en aan de bovenkant helemaal niets. Een zegen voor mijn oude ogen en ik krijg een beetje een wee gevoel van binnen. Niet dat er lichamelijk iets vergroeit of in opstand komt, want daar is het chassis te oud voor geworden, maar het blijft mooi om te zien. Nou wil ik niet hebben, dat ze ziet, dat ik naar haar kijk, anders gaat ze misschien schreeuwen dat ik een oude vieze gluurder ben, dus heb ik een krant mee genomen en doe dan maar net, of ik zit te lezen. Zij gerust gesteld en ik in mijn nopjes vanwege al dat mooie natuur schoon. Ja, met weemoed moet ik zeggen, dat de tijd erg snel gaat, want eens was ik ook een boom van een vent, die er best mocht wezen. En als ik nu naar mijn armen en benen kijk, dan zie ik dat alles dun is geworden en dat mijn vel wel erg ruim is geworden. Ik weet nu hoe een verwelkte bos bloemen zich moet voelen. Eerst een toppunt van schoonheid en aantrekkelijk voor de bijen, maar daarna gaat de glorie verloren en verwelken de kleuren en de vormen.



U moet het mij maar niet kwalijk

nemen, maar de hitte zal mij wel wat somber maken.

Het is ook veel te warm om naar de oude Eddystone te luisteren, want met al die lampen er in, dat geeft maar extra warmte en daar zit ik helemaal niet op te wachten. Af en toe verwen ik mezelf, want dan ga ik een koud biertje halen en dan hou ik mijn hoofd heel even in de koelkast. Een heerlijk gevoel is dat, maar dat duurt maar even, anders wordt alles in de koelkast weer warm en dat kan ik ook weer niet hebbe.

Mense, neem het mij niet kwalijk, dat dit geen gezellige brief is geworden, maar ik denk, dat alles me effe te veel is geworden. Ik verlang naar een hevige en koele regenbui, die Amsterdam weer eens helemaal schoon kan wassen en lekker kan verkoelen.

Groeten uit mijn warme en stoffige Mokum.

Gerrit Bekandt.



Onverklaarbare dingen op zee

Door: S.P. Wright



Er gebeuren onverklaarbare dingen op zee.

De kapitein had hem graag gezegd dat hij niet moest lachen om “zeemansbijgeloof” en toen de waarschuwing kwam, bestierf ook hem de lach om de mond.

“Willem, kerel, er gebeuren heel wat rare dingen op zee, waar we met onze nuchtere opvattingen niet bij kunnen. Ik ben heus niet bijgeloviger dan een zeeman gewoonlijk is, maar ik wil toch maar zeggen dat ik dingen heb gehoord waarvoor je in geen enkel boek een verklaring zult vinden.”

Ik weet echt niet meer hoe we bij dit onderwerp aangeland waren. Hoe dan ook, we raakten aan het praten over zeemansbijgeloof en ik die m'n eerste reis maakte en kersvers uit de stad kwam, wilde hier wat meer over horen. Zoals je ziet begon kapitein Harrison me meteen het één en ander te vertellen.

Nelson, de bootsman wierp een afkeurende blik in mijn richting. “Willem, mag een boel van radio's weten, kapitein,” zei hij, “maar van het zoute water zal hij heel wat moeten leren. Het leven op de oceaan maakt een man anders, brengt hem dichterbij de natuur. Misschien is er een aparte voorzienigheid voor zeelui. Herinner je je nog het geval van met de Easter Queen? Dat de kapitein een waarschuwing kreeg in de nacht waarin de schuit op de kust van China verging? Weet je nog wat Masters zei, de hoofdmachinist van de Glengarry voordat hij van uitputting stierf nadat hij elf uur in een sloep had rondgezwakt?”

De waterige ogen van de kapitein staarden in de verte toen hij antwoordde: “We hoeven het niet eens zover te zoeken. Je bent onze vorige marconist toch niet vergeten, is het wel?”

Aan de gezichten van de andere officieren zag ik dat het een droevige historie was. Ik zei niets en wachtte tot de kapitein voort zou gaan.

“Volgens zijn papieren heette hij Robert Foster en was ruim drie jaar marconist op deze oude kast geweest. Het was één van de beste marconisten die ik ooit gehad heb, kende je hem misschien?” Zwijgend schudde ik mijn hoofd en Harrison vervolgde: “Op zekere morgen verscheen hij met zo'n somber gezicht aan de ontbijttafel, dat we meteen vroegen wat er aan mankeerde. Hij vertelde dat hij erg naar had gedroomd

en dat hij een waarschuwing had gekregen. Wat hij precies gedroomd heeft, daar zijn we nooit achter gekomen.

Diezelfde dag brak één van de antennedraden en Foster, die van mening was dat het onderhoud van de antenne net zo goed het werk was van de marconist als het verzorgen van de apparatuur, klom naar boven om de boel te repareren. Enfin, om kort te gaan, op één of andere manier verloor hij zijn houvast en sloeg naar beneden. Hij was nog bij kennis en we hebben gehoopt hem nog in leven te houden. Toevallig, of het zo voorbeschikt was, waren we een goede anderhalf uur van Key West verwijderd en daar we zelf geen medische hulp hadden, koersten we zo hard we maar konden daarheen, in de hoop daar een arts te vinden.”

Kapitein Harrison slaakte een zucht en zweeg een ogenblik. Hij scheen ons allemaal te vergeten. Het was duidelijk dat hij zeer aan de onfortuinlijke marconist gehecht was geweest.

“Toen Foster hoorde dat we onze koers hadden gewijzigd, smeekte hij ons, ondanks de hevige pijn die hij leed, de normale koers te volgen en ons niet om hem te bekommeren. We hadden het best kunnen doen, want reeds een half uur later was alles voorbij.” De ogen van de kapitein glansden vochtig toen hij z'n verhaal beëindigde. “We gaven hem een eerlijke zeemansbegrafenis zoals hij ons dat verzocht had, toen hij voelde dat het met hem gedaan was. ‘Ik wilde dat ik iets kon doen om jullie al je goedheid te vergelden, maar ik voel dat ik heenga, voorgoed. Begraaf me in zee. Ik heb kind nog kraai op

de wereld. Mijn waarschuwing is uitgekomen, ik dacht vast.....’ Verder kwam hij niet, hij was dood.” Kapitein Harrison zweeg en een onbehaaglijke stilte vulde de kleine eetzaal van de Lone Star. De drie officieren waren ieder in hun eigen



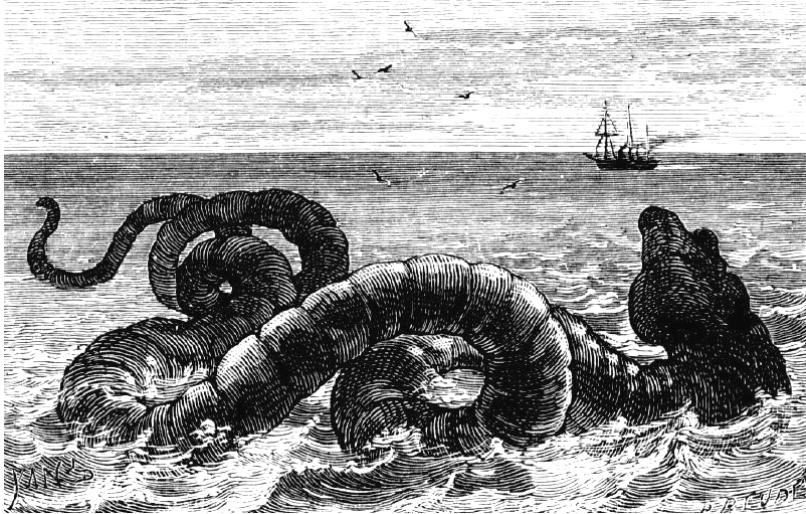
gedachten verdiept. Plotseling bracht de kapitein met een resoluut gebaar de hand aan het voorhoofd als trachtte hij de sombere gedachten te verjagen en stond op. Wij volgden zijn voorbeeld. “Nee Willem,” zo

richtte hij nogmaals het woord tot mij, “waarachtig waar, spot nooit met zulke dingen! Als je het toch doet ben je waard dat je een ondervinding op doet die je zal heugen.” Er lag een klank van zo’n diepe ernst in zijn stem, dat ik een rilling over mijn rug voelde gaan. Ik lachte een beetje en keek eens om me heen om een antwoord op de gezichten van de anderen te lezen, maar het was tevergeefs, strakke blikken bij allemaal.

De maan stond als een klein sikkeltje en uitgezonderd aan stuurboord, waar een tamelijk dikke wolkenbank hing, flonkerden overal sterren als duizenden briljanten. Ik snoof de frisse zoute lucht diep op en terwijl ik volop genoot van de heerlijke atmosfeer, trachtte ik het beklemmende gevoel kwijt te raken dat me ondanks mijn ongeloof aan bovennatuurlijke dingen, na het verhaal van de kapitein, was bijgebleven.



De wind was aanzienlijk aangewakkerd en toen ik naar de wolkenbank in het westen keek, zag ik dat die ook al veel groter was geworden. Het was net een één of ander monsterdier dat uit de diepte opdook en met afschuwelijke zekerheid langs de horizon omhoog kroop om de hemel te



verslinden. Voor de tweede maal deed aanraking van de ijzige vinger van de vrees weer een rilling langs mijn rug lopen. Op zee komt datgene wat men nu eenmaal met de naam “bovennatuurlijk” bestempeld heeft, toch niet zo onzinnig voor. Het

grootse van de oceaan en de oneindigheid van het heelal maakt het gemakkelijker om er aan te geloven. Ik verzette mij met kracht tegen de weer opkomende gedachten en met een lachje dat ver van spontaan was, besloot ik mijn dienst te gaan beginnen.

De radiohut was niet groter dan zeven bij tien voet en werd verlicht door een lamp met een groenglazen kap die boven de toestellen hing. In het midden hing een grotere lamp, maar die werd nooit gebruikt. Het was een ongezellige kale ruimte met die kille instrumenten en die staten en opgaven aan de wand. Ik ging voor de toestellen zitten, zette m’n koptelefoon op,

zodat hij zo gemakkelijk mogelijk zat en schakelde in. We waren gezegend met een ontvanger met twee lampen laagfrequent!

Er waren, juist zoals ik dacht, veel luchtstoringen, veroorzaakt door de storm die uit het westen kwam opzetten. Ik had niets anders te doen dus bleef ik op m'n post regelmatig de belangrijke frequenties afzoeken, hoofdzakelijk het nooit zwijgende scheepscontact op 600 meter. Buiten groeide de wind tot een storm. Zelfs met de koptelefoon op kon ik de wind langs de radiohut horen gieren. Ik voelde de kracht van de golven die tegen de scheepswanden beukten. Ik begon te fluiten, maar verstomde midden in een noot.....plotseling voelde ik en wist met angstwekkende zekerheid dat ik niet alleen in het vertrek was. Ik voelde de hypnotische kracht van een paar ogen die op mij gericht waren, handen die zich naar me uitstrekten. Ik zat als wezenloos voor de toestellen en m'n hart klopte in m'n keel. Een vochtige koude zucht scheen uit de diepten van de oceaan op te stijgen en langs mijn gezicht te strijken. "Willem," zo sprak ik mezelf toe, "hou op die onzin te geloven die ze je hebben wijsgemaakt." Plotseling verdwenen zo goed als alle storingen die eerst steeds heviger waren geworden. Ik keek naar de ontvanger om te zien of er misschien iets niet in orde was, maar er mankeerde niets aan.

Alle lampen brandden normaal en ik kon niets bijzonders constateren. Plotseling voelde ik kippenvel over mijn hele lichaam en m'n haren rezen te berge. De afstemknop draaide!!!! Heel langzaam draaide hij naar een hogere frequentie. Hij draaide alsof hij bewogen werd door een ervaren marconist, die een bepaald station zoekt. De luchtstoringen waren volkomen weg. Langzaam maar zeker draaide steeds die krankzinnige knop.....toen klonk een duidelijke stem: "....onvermijdelijk de ondergang tegemoet. De vloed bedekt precies de



toppen van de masten.....” De knop die gedurende deze woorden even stil had gestaan, draaide een paar graden en bleef staan. Met verdubbelde hevigheid barstten de storingen weer los, ik was weer alleen in de hut. Ik haalde mijn handen door mijn haren en wreef met m'n zakdoek het koude zweet van mijn voorhoofd. Mijn handen trilden zenuwachtig.

“.....onvermijdelijk de ondergang tegemoet, de vloed bedekt precies de toppen van de masten.....” Ik trachtte mezelf wijs te maken dat het verbeelding was geweest, dat de afstemknop had bewogen door de trilling van het schip. Misschien had ik een gedeelte van een “waarschuwing voor zeevaarders” van een één of ander kuststation gehoord. Met grote nauwkeurigheid zocht ik alles af in de hoop de geheimzinnige stem nogmaals te horen. Tevergeefs! Of het was werkelijkheid geweest, of ik was gek geworden.

Uiteindelijk kon ik het niet langer uithouden en besloot naar de brug te gaan, waar ik de kapitein zou vinden. “Willem, wat is er aan de hand?” zei hij en terwijl hij me strak aankeek ging hij verder: “Allemachtig man, wat is er met jou gebeurd, je ziet er uit als een geest!” Ik probeerde te lachen, maar het bleef bij een zielig proberen. Toen vertelde ik hem precies wat me was overkomen en verwachtte dat hij me hartelijk uit zou lachen.

Nadat ik mijn relaas had beëindigd, bleef hij een minuut stil zwijgen, zijn blik gericht op de ruwe zee. “Willem,” sprak hij, ik heb heel wat vreemde dingen op zee meegemaakt, zaken die ieder ander behalve de zeeman hoogst belachelijk zou vinden. Ze mogen het bijgeloof noemen als ze

willen, maar.....**Mr Burleigh!!** “Tot uw orders kapitein” Onmiddellijk kwam de bootsman die de wacht had. “Riep u mij?” “Een uitkijk op de boeg en halve kracht vooruit,” luidde het bevel en mr. Burleigh groette en verwijderde zich snel om het bevel uit te voeren.

Peinzend keek de kapitein hem na. Precies twaalf over tien doemde recht voor ons de vage vormen van een wrak uit de duisternis op. De stompen van twee masten rezen onheilspellend omhoog. Aan de



scherpe ogen van de wachtpost, aan onze halve snelheid en aan de machinetelegraaf die ogenblikkelijk de hoofdmachinist een “Volle kracht achteruit!” verkondigde, hadden wij onze redding te danken. “Ik zou toch wel eens willen weten,” sprak kapitein Harrison in gedachten toen we weer volle kracht vooruit liepen, “Ik zou toch wel eens willen weten..... Herinner jij je nog wat ik vertelde over de laatste wens van de vorige marconist die graag zijn dank wilde betuigen voor alles wat we voor hem gedaan hadden....” Hij maakte zijn zin niet af, het was ook niet nodig. Ik dacht aan die knop die juist zo had gedraaid alsof hij door een ervaren marconist werd bewogen. Ik denk dat de kapitein mijn gedachten kon raden. Hij glimlachte even. “Nee Willem, lachen om zeemansbijgeloof moet niet, je hebt het nu zelf ook eens meegemaakt. Hier buiten op de grote plas zijn de dingen anders dan op de vaste wal,” en met een breed armgebaar wees hij over de ruw golvende zee. Ik knikte even en peinzend en zonder verder een woord te spreken, verliet ik de brug.

Bron: de Radio Expres van 24 december 1924



Rhythm and Morse
Titanic

Door: DF2OK

In de musical “Titanic” die in augustus 2002 in Hamburg gespeeld werd, werd ook aandacht besteed aan het thema “Morse.”

In de musical zingt de 2^e telegrafist Bride het lied: “The night was alive with a thousand voices.” (*De nacht was vol van duizend stemmen red.*)

In dat lied beschrijft hij dat hij vroeger erg eenzaam was, maar door het gebruik van de draadloze telegraaf contacten met mensen is gaan leggen. Hij zingt: “Every day from GMOM (good morning old man) to GNOM, (goodnight old man) my telegraph sends its messages to ships at sea.” (*Elke dag van goede morgen beste vriend, tot goede nacht beste vriend, stuurt mijn telegraaf berichten naar schepen op zee. red.*)

Bron: www.gsl.net/dk5ke



Seine...

door: Henk PAØWAL



Seine seine seine die seine as de seine goed sijne!
Hulpseine seine seine die seine as de seine stuk sijne!
Noodseine seine seine die seine as de seine en ook de hulpseine stuk sijne!
As en de seine en de hulpseine en ook nog de noodseine stuk sijne...
kan je altijd met een lichie of een toeter en zelfs op een boomstam...
nog steeds met morseseine seine!
Seinse!



Seintje

Dit is de laatste bladzijde van de derde jaargang van HelleMonster. Dat houdt in dat er nu niets meer op de giro staat.

We sturen geen acceptgiro's, want die kosten geld en we willen de prijs van HelleMonster graag zo laag mogelijk houden, alles is al duur genoeg. De prijs voor een jaargang is nog steeds €12,00 voor Nederland, €13,00 voor Europese landen en €16,50 voor abonnees buiten Europa en als u in 2004 HelleMonster nog steeds wilt ontvangen, maak dan in de eerste week van november het betreffende bedrag over op postgiro 900 28 93 t.n.v.

T Meijs-Nijssen
Achterweg 18
3248 AA Melissant

Bij voorbaat hartelijk dank namens het hele team van HelleMonster





Morseverplichting voor radiozendamateurs vervalt

Plotseling stond het daar op de website van agentschap telecom. Twee meterband aangezet en geluisterd op de diverse frequenties. Commentaar was niet van de lucht zoals wel te begrijpen is. De mededeling werd met gejuich begroet. De A-licentiehouders hielden zich koest, die moesten het nog even verwerken. Hebben we dan voor niets het morse geleerd?

Nee beste mensen, het is een zegen dat we deze taal machtig zijn. Laten we het uitdragen en wie weet gaan de nieuwe gebruikers van de HF banden, toch interesse tonen voor die geheimzinnige taal die nog door velen gebruikt wordt. Nu er geen examen gedaan hoeft te worden, heeft men ook geen last van examenvrees of iets dergelijks .

Het moet niet meer, het mag.

73, cu on cw
Paul, PA3AQL



A	● ■■	1	● ■■■■■■
B	■■■■●●	2	●●■■■■■■
C	■■■●■■●	3	●●●■■■■■
D	■■■●●	4	●●●●■■■
E	●	5	●●●●●●
F	●●■■■●	6	■■■●●●●
G	■■■ ■■●	7	■■■■●●●●
H	●●●●	8	■■■■■■■■●●
I	●●	9	■■■■■■■■■■●
J	●■■■■■■■	0	■■■■■■■■■■■■
K	■■■●■■■	.	●■■■●■■■●
L	●■■■●●	,	■■■■●●■■■■
M	■■■ ■■	:	■■■■■■■■●●●
N	■■■●	/	■■■●●■■■●
O	■■■ ■■■■■	?	●●■■■■■■●●
P	●■■■■■■●	“	●●■■■■■■●
Q	■■■ ■■●■■■	”	●■■■■■■■■■■●
R	●■■■●	(■■■●●■■■●
S	●●●)	■■■●■■■■■■●
T	■■■	=	■■■●●●■■■
U	●●■■■	-	■■■●●●●■■■
V	●●●■■■		
W	●■■■■■■		
X	■■■●●■■■		
Y	■■■●■■■■■■		
Z	■■■ ■■■●●		